PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Stev. 289 (1977) | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. | TRST, petek 7. decembra 1951 | Cena 20 lir

KOMENTAR BEOGRAJSKEGA RADIA O PROTIJUGOSLOVANSKI KAMPANJI

Najnovejši poskus oviranja rešitve jugoslovansko italijanskih odnosov

Peto zasedanje donavske komisije v Galacu bo 10. t. m. - Stepinčeve izjave novinarjem v Krašiču, kjer je pripravljen ostati tudi do smrti

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 6. — Krik proti jugoslovanske kampanje v Trstu zaradi nedavne proslave jugoslovanskega državnega praznika 29. novembra v jugoslovanski coni STO se ocenjuje v Beogradu kot nova ovira za nadaljnje uspešno reševanje vprašanja normalizacije italijansko-jugoslovanskih odnosov. V svojem komentarju, ki ga je oddajal nocoj beograjski radio, se poudarja, da je bilo iredentističnim krogom očitno v napoto svečano razpoloženje in navdušenje, s katerim je prebivalstvo Istrskega okrožja proslavljalo 29. november. Komentator omenja posebej šovinistično pisanje «Messaggera Veneta» in «Giornale di Trieste», zlasti pa postopek tržaške mismske Lege Nazionale ter poditajnika v rimskem ministrstvu za zunanje zadeve Tavianija, ki je — odgovarjajoč na neki protest iz izvršilnega odbora tržaške demokrščanske stranke — govoril o «naši nesrečni pokrajini». Komentator poudarja tudi sodelovanje tržaških kominformovcev, ki tudi ob tej priliki niso bili odsotni.

«Zadnji nastopi iredentistov vseh barv v Trstu — je rečeno v komentarju — ponovno kažejo, kdo so nasprotniki sporazumnega reševanja tržaškega vprašanja in komu ne bi šlo takšno reševanje v račun, ker ne bi odgovarjalo njihovim nacionalistično ekspanzivnim načrtom. Zaradi tega se tudi najnovejša iredentistična akcija v Trstu in Italiji ne more vzeti drugače kot nov poskus oviranja reševanja vprašanja Trsta na način ki je v interesu narodov Jugoslavije in Italije.»

Iz Beograda se odpotovala jugoslovanska delegacija, ki se bo udeležila V. zasedanja donavske komisije v Galacu v Romuniji, ki bo začela 10. decembra. Na prejšnjem 4. zasedanju so ustvarili delegati sovjetske večine v komisiji takšen položaj, da je bilo jugoslovanski delegaciji delo onemogočeno in je morala zapustiti zasedanje pred koncem. Ko so razpravljali o osnovnih pravilih plovbe po Donavi, so odklonili vse opravičene jugoslovanske amandmane, s čimer je bila izvršena na odkrit način revizija donavske konvencije, hkrati pa je bil s tem storjen poskus, da bi se oškodovali gospodarski interesi podonavskih držav. Merodajne jugoslovanske oblasti izdelujejo sedaj pravilnik o plovbi za jugoslovanski odsek Donave. Vlada FLRJ je svoječasno obvestila donavsko komisijo, da bodo ta pravila izdelana upoštevajoč določbe donavske konvencije. Jugoslovansko delegacijo vodi Dragoje Djurič, jugoslovanski odpravnik poslov v Moskvi.

V Nemčijo in Avstrijo potuje četrta skupina 202 otrok nemške nacionalne manjšine, ki se vračajo k svojim staršem in sorodnikom, kateri so med vojno ali po vojni odšli iz Jugoslavije. Do sedaj se je vrnilo k staršem v Nemčijo in Avstrijo 665 otrok, katerih odhod je pripravil jugoslovanski Rdeči križ.

V zakristiji vaške cerkve v Krašicu, v kateri je danes zjutraj maševal, je izpuščeni Alojz Stepinac, ki je bil po 11-tih letih bivanja v kazenskem popravljalnem domu v Lupoglavi včeraj pogojno izpuščen, izjavil skupini inozemskih in jugoslovanskih novinarjev med drugim tudi naslednje:

«Nikoli nisem zahteval škofovske časti in sedaj je ne želim dajem. Nimam zahtev, da bi bil škof katoliške cerkve in v Krašiču bom izvrševal duhovniške dolžnosti pa četudi do smrti.»

Stepinac je še dejal, da se počuti srečnega, da po tolikih letih lahko vrši svoje duhovniške funkcije in rekel, da je v popravljalnem domu v Lupoglavi lahko vsak dan maševal. «Ne morem se pritožiti proti nikomur», je dejal Stepinac v zvezi s postopki oblasti med njegovim izdrževanjem kazni in dodal, da so bile neke težave, psihološke, pri čemer je mislil na straže, ki so take na njega delovale. Očividci pripovedujejo, da se na obrazu Stepinca težko opazi kakšna sled, po kateri bi se moglo sklepati, da je živel več let v kazenskem zavodu. On izgleda fizično zelo dobro in tudi sam se tako počuti. V zavodu je imel posebno sobo, skromno opremljeno in lepo urejeno. S hrano je bil več kot zadovoljen in pravi, da se zaradi jedi ni mogel nikdar pritožiti in tudi ne zaradi kakršnega koli nepravilnega postopanja uprave zavoda. O vsem tem smo že poročali, ker so Stepinca med tem časom v Lupoglavi osemkrat obiskali in intervjuvali inozemski novinarji. Obiskovali so ga tudi številni duhovniki iz škofje, s katerimi se je lahko svobodno pogovarjal. Končno je Stepinac izjavil, da je njegova želja ter da bo storil vse, da ne pride v spor z oblastmi.

R. R.

VATIKAN ni zadovoljen

RIM, 6 — Današnji «Osservatore Romano» posveča uvodnik izpustitvi bivšega nadškofa Stepinca na pogojno svobodo in se razburja, ker jugoslovanske oblasti Stepinca niso rehabilitirale, ker je svoboda samo pogojna in ker imenujejo Stepinca «bivšega zagrebškega nadškofa».

Da pri vatikanski gonji v zvezi s Stepincem ni šlo za Stepinčevo osebo, temveč za kampanjo proti Jugoslaviji, ki jo je Stepinčeva osvoboditev spravila v nemajhno zadrego, dokazujejo nadaljnji stavki v članku. Vatikansko glasilo pravi, da «ukrep v zvezi s Stepincem ne spreminja žalostnega položaja», da je še en škof v zaporu, da katoliški tisk «skoraj ne obstoji več», da polovico semenišč ne more delovati, ker so poslopja rekvirirana itd. itd..

Skratka, protijugoslovanska gonja se nadaljuje.

GLASOVANJE ZA NOVE ČLANE VARNOSTNEGA SVETA

Po osemkratnem glasovanju še nobene odločitve

Izvoljeni sta bili Čile in Pakistan, medtem ko se Grčija in Bela Rusija borita za mesto, ki je doslej pripadalo Jugoslaviji - Pododbor štirih za razorožitev bo danes začel pripravljati poročilo o svojem delu

PARIZ, 6. — Danes se je sestala glavna skupščina Združenih narodov, da izvoli nove člane v Varnostni svet, gospodarski in socialni svet ter nove sodnike za mednarodno sodišče.

Najprej so glasovali za Varnostni svet, ki ima pet stalnih članov in šest članov, ki se izvolijo za dobo dveh let. Člani, katerih mandat poteče čez eno leto, so Brazilija, Nizozemska in Turčija. Danes pa so volili nove člane v nadomestilo za Ekvador, Indijo in Jugoslavijo, katerih mandat poteče konec tega leta. Čile in Pakistan sta bila izvoljena pri prvem glasovanju. Za nadomestitev Jugoslavije pa so nastale težkoče, ker nekateri podpirajo Belo Rusijo, drugi pa Grčijo. Pri prvem glasovanju je Grčija dobila 30 glasov, Bela Rusija pa 26, pri drugem je Grčija dobila zopet 30 glasov, Bela Rusija pa 29. Ker je potrebna za izvolitev dvotretjinska večina, so morali glasovanje ponoviti še nekajkrat. Ker po osmem glasovanju niso dosegli potrebne večine, so nadaljevanje glasovanja odložili.

Nato so glasovali za nove člane gospodarskega in socialnega sveta za nadomestitev Belgije, Cileja, Kitajske, Francije, Indije in Peruja. Pri prvem glasovanju so bile zopet izvoljene Argentina, Kuba, Francija in Kitajska. Popolnoma sta bila izvoljena še Egipt in Belgija.

Glasovali so za tem za nove člane v mednarodnem sodišču. Istočasno so o tem glasovali tudi v Varnostnem svetu, kakor določa postopek. Varnostni svet je izvolil Brazilijanca Carneiro za sodnika mednarodnega sodišča. To izvolitev je potrdila tudi glavna skupščina. Nato so bili izvoljeni še sledeči sodniki za dobo devet let: Green Hackwortj (ZDA), Armind Ugon (Urugvaj), Sergej Golunski (SZ), Elgen Klaestad (Norveška) in Sir Benegal Rau (Indija).

Pododbor štirih za razorožitev je imel danes dve seji, ki sta bili do sedaj najkrajši. Sestal se bo ponovno jutri popoldne, da pripravi poročilo ki ga mora predložiti v ponedeljek političnemu odboru. Predsednik Padilla Nervo je izjavil, da so štirje končali proučevanje zahodne resolucije in sovjetskih spreminjevalnih predlogov. Dodal je, da ne ve, ali bo poročilo lahko pripravljeno do 10. decembra, kakor določa resolucija političnega odbora.

V poročilu bodo navedli tudi točke, glede katerih se ne strinjajo. Edino, kar je pozitivnega, pa je to, da so se načelno sporazumeli o ustanovitvi komisije 12 za razorožitev, niso se pa mogli sporazumeti niti o navodilih, ki naj jih dajo tej komisiji.

Glede Nemčije je delegat ZDA Sherman Cooper danes na tiskovni konferenci izjavil, da bo preiskava, ki jo predlagajo tri zahodne države glede izvedbe volitev v Nemčiji, lahko imela veljavo, samo če se izvede v vsej Nemčiji in v vseh sektorjih Berlina. Po njegovem mnenju bi bila izvedba nepopolne preiskave v nasprotju z nalogo, ki bi jo ta komisija prejela od Združenih narodov.

Gospodarski odbor je sprejel ameriško resolucijo o tehnični pomoči nezadostno razvitim deželam. Resolucija postavlja načelo, da morajo vlade, ki želijo tehnično pomoč, določiti svoje programe za gospodarski in socialni razvoj. Dalje poziva glavnega tajnika OZN, naj skliče konferenco, ki bi določila skupni znesek prispevkov za leto 1952, ki jih bodo lahko dale udeležene države za izvedbo programov tehnične pomoči.

Peltovo poročilo o Libiji

PARIZ, 6. — V letnem poročilu glavni skupščini OZN je komisar Združenih narodov za Libijo Adrian Pelt podal obračun ukrepov na političnem in gospodarskem področju za ustvaritev neodvisne Libije. Poročilo pravi, da je britanska vlada ponudila kritje primanjkljaja v rednem proračunu in dobavo sredstev za izboljšanje plačilne bilance.

Egiptovski, francoski, italijanski, angleški in ameriški strokovnjaki pa so predlagali začasni libijski vladi, naj ustanovi urad za stabilizacijo in razvoj dežele s kapitalom enega milijona libijskih šterlingov, ter finančni zavod, ki naj bi razpolagal z enakim kapitalom.

Glede političnega področja govori poročilo o nasprotujočih si mnenjih v posvetovalnem svetu in med samim prebivalstvom glede ustavnega razvoja Libije, prenosa oblasti na začasno libijsko vlado ter gospodarsko-finančnih vprašanj.

Angleška Bela knjiga o pogajanjih s Perzijo

LONDON, 6. — Londonska vlada je predložila parlamentu «Belo knjigo», ki obsega glavna dokazila o angleško-perzijskih pogajanjih glede petroleja. V njej so objavljeni zadnji perzijski predlogi od 19. septembra, s katerimi so obsodili laburistično vlado, da jih ni objavila. Izpustili pa so besedilo izjave zunanjega ministrstva od 6. septembra, s katerimi so razdrli pogajanja s Perzijo.

Želja po objavi «Bele knjige» je bila v glavnem porojena že za časa laburistične vlade.

V dopoldanskih urah se je okoli teheranske univerze zbralo približno 1000 srednješolcev in visokošolcev, ki so demonstrirali proti «nekulturnemu in sramotnemu» ravnanju policije. Od tu so nato odšli na trg pred parlamentom, katerega je stražilo okoli 5000 vojakov, več oddelkov policije in agentov. Medtem je namreč parlament razpravljal o uvedbi naglega soda.

Policijski oddelki so skušali pregnati dijake z vodnimi brizgalnicami, vendar so jih s tem samo razdražili. Dijaki so jim v odgovor pričeli metati kamenje. S streljanjem v zrak so jih razpršili. Kljub temu so se v bližnjih ulicah spopadli oddelki policije z demonstranti, pri čemer je bilo ranjenih okoli 150 oseb, ubit pa je bil en policijski agent. Ranjen je bil tudi namestnik policijskega poveljnika general Denecpur. Ranil ga je neki dijak, ko ga je pred parlamentom udaril s palico po glavi.

Ko je bilo ogorčenje demonstrantov na višku, je okoli 1000 Mosadekovih pripadnikov orožalo in zažgalo kominformistični krožek.

Podpredsednik vlade Hussein Fatemi je izjavil, da bodo tudi protikomunistične elemente, ki so sodelovali pri neredih in uničili krožek «partizanov miru», kaznovali. Prepovedali bodo tudi jutrišnjo kominformistično manifestacijo. Zdi se, da je vzrok današnjih neredov v poskusu levo usmerjenih visokošolcev, ki so demonstrirali na univerzi «za pravice dijakov»

Londonski „Times“ o neofašizmu v Italiji

LONDON, 6. — Angleško javno mnenje kaže vse večje zanimanje za porast neofašizma v Italiji. Kot izraz tega zanimanja se pojavljajo v tisku vse pogosteje članki, ki prikazujejo krepitev fašističnih tendenc in organizacij. Predvsem pa je razburila Angleže obnovitev lista «Il Popolo d'Italia».

Danes piše o tem londonski «Times», ki navadno izraža mnenje angleškega zunanjega ministrstva. «Times» pravi, da je ponovni izid fašističnega glasila samo «epizoda v verigi dogodkov, ki so v zadnjih mesecih dokazali, da domotožje po preteklosti v Italiji prav gotovo ne upada».

Med temi dogodki našteva list tudi imenovanje Valerija Borgheseja za častnega predsednika MSI. Čeprav se mu ne zdi, da ima Borghese vse lastnosti velikega vsenarodnega voditelja, je vendarle znan fašist in osebno pogumen človek, kar vse privlačuje razgrete glave in mladino.

«Najnevarnejši dogodek zadnjih mesecev pa je bil poskus, ki ga je po vsem videzu podpiralo tudi desno krilo Katoliške akcije, da se pod imenom «Nacionalne fronte» združijo vsi oni elementi v italijanskem javnem življenju, ki čutijo, da se stvari ne razvijajo najbolje», pravi londonski «Times» in zlasti opozarja na problem italijanskega juga, ki «ni preživel zadnjih dni Mussolinijevega fašizma in državljanske vojne, ki je na severu sledila premirju».

BOSTON 6. - Znani pisatelj Eugene O'Neil, ki je dobil Noblovo nagrado leta 1946 za literaturo je hudo bolan in je v bolnišnici Faulkner v Bostonu. O'Neil ima 63 let.

Nečedno ozadje

Kot je obljubil, nadaljuje neznani, toda na moč učeni vojaški strokovnjak pri «Giornale di Trieste» s svojim modrovanjem o Jugoslovanski armadi in zaključuje — kot je bilo pričakovati — da «zahod ne more računati na Titove oborožene sile». To menda pomeni, da «lahko računa» samo na italijansko vojsko. Malo humorizma včasih ne škodi in tako smo si poskusili predstavljati, kako bi bersaljeri branili panonsko nižino pred vdorom ruskih tankov. Zelo se bojimo, da bi se zgodilo nekaj podobnega kot pred devetimi leti v Donskem bazenu...

Toda ne gre za to. Dobro bi le bilo, ko bi se «Giornale» zavedal, da se s takimi in podobnimi odvratnimi licitatorskimi poskusi spušča na dokaj opolzek teren, na katerem mu zgodovina — objektivna zgodovina namreč — ne nudi prav nobene opore.

Ugotoviti je treba nekaj drugega — namreč to, kje italijansko imperialistično pravzaprav čevelj žuli, kot smo zapisali v včerajšnji številki. Ugotoviti je treba, zakaj v centru v Rimu, na ves glas proglašajo svojo mizerijo in podarjajo bogastvo in moč drugih, v Trstu pa prav nasprotno obtožujejo mizerije drugih, gledé sebe pa grešijo na hudi neskromnosti. Ugotoviti je končno treba, zakaj jim je Jugoslovanska armada toliko na poti.

Predaleč nas bi zapeljali, ko bi hoteli o vsem tem razpravljati na dolgo in široko. Na kratko pa lahko pribijemo: vzrok je v tem, ker italijanski imperializem še vedno ni mrtev in ker je ta imperializem — kot je že večkrat v zgodovini dokazal — tako prilagodljiv, da pozna vse odtenke ravnanja od klečeplazne ponižnosti do nadute nasilnosti. Kakor se pač položaj zasuka.

Toda čeprav se je položaj danes, po porazu fašizma, tako zasukal, da je ponižnost bolj na mestu, se beraški imperializem ni odpovedal svojim načrtom. Ti načrti gredo zelo daleč; jugoslovanski narod, zlasti pa mi v teh krajih smo jih bridko občutili na lastni koži. Glavna ovira za izvajanje teh načrtov je močna Jugoslavija. V tej točki se stikajo interesi italijanskega in kominformovskega imperializma, ki že dalj časa gresta roko v roki v protijugoslovanski politiki.

Konkretno pa je vojaškega učenjaka pri «Giornale» spodbodlo dvoje: jugoslovansko - ameriški sporazum o dobavah orožja in pa nedavni jugoslovanski uspeh na zasedanju Glavne skupščine OZN, kjer je ves svet podprl jugoslovansko stališče in zavrgel smešne kominformistične obtožbe, ki jih danes «Giornale» ponavlja — da namreč Jugoslavija izziva in ogroža Sovjetsko zvezo. Mednarodni položaj Jugoslavije se je nedvomno zelo okrepil, dobave orožja pa bodo ojačale njeno obrambno moč.

Oboje italijanskim imperialistom ne gre v račun. Hoteli bi očitno, da bi Jugoslavija ostala politično osamljena in vojaško razorožena, da bi lahko igrali «zaščitnike», si pri tem pobrali, kar jim diši, in obenem morda še ponovili dogodke iz zadnje vojne, ko je italijanska vojska v Jugoslaviji pobila 400.000 ljudi...

Toda tudi pri tem morajo biti previdni in pisati v Trstu eno, v Rimu pa drugo.

Kako pišejo in govorijo v centru, nam najlepše kaže govor obrambnega ministra Pacciardija (tistega, ki je svojčas zelo odkrito povedal, da bi Italija za svojo «zunanjo politiko» potrebovala 25 ali 30 divizij), ko je včeraj v Brindisiju sprejemal od ameriškega veleposlanika Dunna in klavževo darilo dveh rušilcev in šestih malih topnjač.

Pacciardi je položaj italijanske vojske označil s tem, da se sedami: «Prav danes se bo nova gorska brigada priključila trem penotnim divizijam, gorski brigadi in oklopni brigadi, ki že sestavljajo vojsko. Manjka nam še material, da bi lahko dodali še četrto penotno divizijo: predvideno pa je, da bo prispel. Ostale bodo divizije pripravljene v določenem času, če ne bo zamud v sprejemanju materiala, ki je že določen za italijansko vojsko». Gre seveda za ameriško orožje. «Giornale di Trieste» pa bahato piše, da znajo v Jugoslaviji delati od topov samo luknje, in da se Jugoslavija z lastno industrijo ne more oborožiti... Logika pa taka!

Nismo sicer vojaški strokovnjaki in v tem učenemu člankarju v «Giornale» verjetno niti do gležnja ne sežemo. Radi bi si pa kljub temu privoščili nekaj drobcenin pripomb k njegovim visokim izvajanjem. Člankar nas z visokega katedra uči, da je en artilerijski polk, ki ga baje šteje jugoslovanska pehotna divizija, odločno premalo, ker da imajo «moderne divizije 4-5 artilerijskih polkov». Ne bomo zahtevali, naj nam pove, katere so te «moderne divizije», niti da razlikuje med artilerijo v sestavu divizije in artilerijo na fronti ene divizije z določenimi nalogami. Opozorili bi ga le radi na članek v zadnji številki italijanske vojaške revije «Rivista Militare», ki se bridko pritožuje, da je en artilerijski polk s komaj 24 topovi (artilerijski polk šteje ponavadi 36 do 48 topov — če se seveda ne motimo, ker nismo vojaški strokovnjaki.) za italijanske divizije premalo in da so poleg tega ti polki oboroženi večinoma z zastarelimi lahkimi poljskimi topovi kalibra 88 mm, le malo pa je havbic 105 mm, ki so zdaj standardno orožje. Če to ni dovolj, pa si naj pogleda včerajšnji «Messaggero Veneto», ki objavlja članek ameriškega novinarja Mac Cormicka v New York Timesu» o italijanski oborožitvi, ki je «zastarela in neprimerna».

Za konec še nekaj. Nepodpisani pisec v «Giornale di Trieste» objavlja «podatke» o Jugoslovanski armadi po pripovedovanju nekega «svojega informatorja», ki je «prepotoval Jugoslavijo po dolgem in počez» in si ustvaril «jasno sliko» o jugoslovanskih oboroženih silah.

Turist, ki potuje po tuji deželi, si bo spotoma morda ustvaril dokaj točno sliko o političnem, gospodarskem, kulturnem, socialnem itd. življenju v tej deželi. Da bo prinesel s seboj podrobne podatke o ustroju vojske tiste dežele, o njeni oborožitvi, dislokaciji itd., pa je kaj malo verjetno. Taki podatki ne letijo človeku sami v roke; vojska ni gledališče, kjer je dovolj, da plačaš vstopnico. Tisti človek ni več turist, temveč špijon.

Možnosti sta torej dve: ali je «informator» s podatki vred izmišljen, ali pa je tisti «informator» vohun, katerega podatki so pač toliko točni, kolikor si jih zna preskrbeti. Ker nikakor ni verjetno, da bi si «Giornale» privoščil luksuz privatnega vohunstva, so morali torej ti «podatki» priti od drugod, verjetno prav od tam, kjer so članek tudi naročili — ali morda celo napisali.... Pa ne, da velja tista: «In vsaka stezica popelje te v Rim...».

Z enim samim stavkom je «Giornale» nerodno izdal vse nečedno ozadje svoje najnovejše protijugoslovanske gonje.

GOVOR CHURCHILLA NA RAZPRAVI O ANGLEŠKI OBRAMBI

Nevarnost za vojno je manjša kot je bila pred štirimi leti

Tako kot Attlee, tudi Churchill nasprotuje ustanovitvi posebne evropske vojske Anglija ima pod orožjem 450.000 vojakov in je potrošila letos za obrambo 420.000.000 funtov - Govor Attleeja in Shinwella

LONDON, 6. — Britanski ministrski predsednik in obrambni minister, Winston Churchill, je imel danes v spodnji zbornici govor, v katerem je dejal med drugim:

Ce se ozremo nazaj na pretekla leta, čutimo, da nevarnost za tretjo, svetovno vojno danes ni tako velika, kakor je bila v času berlinskega zračnega mostu v letu 1948. Nihče ne ve, kaj nam bo prinesla bodočnost, toda obenem z odgovornostjo, ki si jo nalagamo, imamo občutek, da postaja nevarnost toliko manjša, v kolikor se krepijo sredstva, ki naj preprečijo napad.

«V tekočem letu je bilo določenih za vojsko 420 milijonov funtov, pod orožjem pa je danes 450 tisoč vojakov. Ko smo prevzeli vlado, smo spoznali, da bi bilo treba v naslednjih letih in v letih, ki bodo sledila, znatno povečati denarna sredstva in številčno stanje vojaštva. Preden pa predložimo take predloge zbornici, moramo imeti zavest, da smo storili vse, kar je bilo mogoče, da bi organizirali svoje sile na ta način, da bi ustvarili pravo gospodarstvo in tisto, kar je z njim tesno povezano, učinkovitost. Zahtevati moramo primeren čas, da lahko izpremenimo besede v dejanja.»

Glede triletne službe v vojski je Churchill dejal:

«Prvi odzivi nas navdajajo z upanjem, da bo ta novi predlog ugodno sprejet in da bo koristen. Največjo skrb povzroča med oboroženimi silami počasen napredek v razvoju letalstva, posebno kar se tiče njegove preskrbe z najnovejšimi letali. Ne smemo pozabiti, da je sovjetsko letalstvo mogočno in sicer ne samo številčno, temveč tudi po svoji kvaliteti. Korejska vojna je dokazala, kako dobri so sovjetski reakcijski lovci Mig - 15. Prizadevati si moramo, da ustvarimo ne samo tako dobro temveč še boljše letalstvo, kakor je tisto proti kateremu bi ga morali postaviti. A to ne velja samo za letalstvo. Izrazil je svoje zadovoljstvo, da stoji dr. Adenauer na stališču, da Nemci ne silijo v to, da imajo lastno vojsko. Evropska obrambna vojska bo tesno in učinkovito povezana z angleškimi oboroženimi silami, ki so drugi važni činitelj pri obrambi zahodne Evrope v splošnem sestavu Severno-atlantske organizacije.

Evropska vojska, v kateri bodo sodelovali Nemci v dogovorjenem obsegu in z določenimi oboroženimi silami, bo stala ob strani angleški in ameriški vojski», Churchill je dodal, da **Anglija ne bo sodelovala v evropski vojski**, vendar pa da je z njo že povezana in da bo storila najboljše, kar se le da, da odvrnemo morebitne napadalce.

Nato se Churchill govoril o «silno važnem koraku, ki ga je napravila prejšnja angleška vlada, ko je meseca julija 1948 ustanovila v vzhodni Angliji veliko letalsko oporišče, ki postaja vedno večje in bi služilo za uporabo atomskega orožja proti Sovjetski zvezi, če bi ta napadla. Churchill je poudaril, da mora priznati, da je postavil omenjeni ukrep bivšega predsednika Attleeja Anglijo v prvo bojno črto za primer, da izbruhne tretja svetovna vojna. Ta ukrep ima sicer namen, da prepreči vojno, vendar lahko v primeru, da pride do vojne, prikliče na nas udarce.

Attlee: «Seveda smo pristali, da imajo ameriški bombniki kot sestavni del atlantskih obrambnih sil svojo oporišče v Angliji. Toda to ni bilo posebej zamišljeno za uporabo atomskih bomb proti Sovjetski zvezi. Tega ni nihče predlagal».

Churchill: «Vendar pa je to napravilo takšen vtis, ki je sicer napačen».

Po svoji polemiki z Attleejem, se je Churchill z jezo ukvarjal v svojem govoru z morebitnimi padalskimi napadi in je izrazil svoje mnenje, da bi Anglija v primeru takega napada morala prej izgledati kot «ježev hrbet kot pa kot trebuh domačega zajca».

Churchill je nadaljeval: «Mi smo ukrenili vse potrebno da organiziramo domačo zaščito. Ojačili smo kraljeve opazovalne edinice in smo sklenili, da bomo prihodnje leto novačili moštvo za kraljevo mornariško opazovalno organizacijo. Dal sem navodila, da pripravijo številne ustanove redne angleške vojske, kot so vojaške šole, vojaška skladišča in druge, da bodo takoj pripravljene bojne sile. Te vojaške ustanove morajo biti oborožene in v primeru katere koli nevarnosti pripravljene, da branijo tudi druge in ne le same sebe».

Glede evropske vojske je Churchill še dodal, da je izraz **«obrambna evropska skupnost»** izvrsten za obrambno evropsko silo sestavljeno iz združenih evropskih vojsk ter da bo nova vlada šele po pariški konferenci določila najbolj učinkovito obliko tega organizma.

Glede vrhovnega poveljstva na Atlantiku je dejal, da ne vidi nujnosti obstoja takšnega poveljstva, ker angleška mornarica nadzoruje dohode do britanskih otokov. Dejal je, da bo v kratkem imenovana osebnost na Malaki, ki bo združevala vojaško in politično oblast. Nadalje je izrazil upanje, da bo na Koreji hitro dosežen sporazum za prekinitev ognja. O Egiptu je dejal, da se bo njegova vlada držala štiristranske izjave in da bo vztrajala na pravicah, ki jih ima na podlagi anglo-egiptovskega sporazuma iz leta 1936; upa pa, da bo dosežen v kratkem trajen sporazum.

Za Churchillom je govoril vodja opozicije Clement Attlee, ki je dejal, da je Churchill opustil številne kritične argumente, katerih se je posluževal, dokler je bil v opoziciji. Izrazil je svoje zadovoljstvo, da se s Churchillom strinjata glede načina udeležbe Anglije v evropski vojski. Priporočil pa mu je ker je zanj pretežka dolžnost biti predsednik vlade in hkrati obrambni minister — naj čim prej imenuje posebnega obrambnega ministra.

Za Attleejem se je oglasil bivši obrambni minister v laburistični vladi Emanuel Shinwell. Dejal je, da je Anglija edina zapadna država, ki je izpolnila vse svoje obljube glede obrambe: karkoli je general Eisenhower zahteval, so Angleži dali. «Rad bi kaj takega dejal tudi za ostale članice Atlantskega pakta», je pikro pripomnil Shinwell.

Adenauer je povabil Churchilla v Nemčijo

LONDON, 6. — Kancler Adenauer je danes zvečer izjavil, da je povabil Churchilla, naj obišče Nemčijo. Ko se bo vrnil domov, bo Adenauer poslal Churchillu tudi formalno vabilo.

Danes zvečer je imel Adenauer razgovore z zunanjim ministrom Edenom. Pravijo, da je bil razgovor «zelo važen». Zdi se, da je Eden obljubil revizijo obsodb proti nemškim vojnim zločincem. Uradni predstavnik pa je izjavil, da sta se Eden in Adenauer razgovarjala «o številnih vprašanjih, ki zanimajo obe državi».

JUGOSLOVANSKA POMOČ italijanskim poplavljencem

Jugoslovanska vlada je darovala 2000 ton cementa in 1000 kub. metrov gradbenega lesa - Veleposlanik Dunn je izročil Italiji v dar 8 ameriških pomorskih enot

(Od našega dopisnika)

RIM, 6. — Jugoslovanski odpravnik poslov poslaništva FLRJ v Rim Dalibor Soldatič je včeraj obiskal podtajnika zunanjega ministra Paola Tavianija in mu sporočil, da je vlada FLRJ sklenila poslati prebivalstvu poplavljenih krajev v Padski nižini kot pomoč 2.000 ton cementa, 1.000 kub. m mehkega stavbnega lesa in 50 ton suhih češpelj. Taviani se je toplo zahvalil jugoslovanskemu odpravniku poslov za pomoč in poudaril, da je ta pomoč pomembna ne samo zaradi njene materialne vrednosti, temveč tudi zaradi solidarnosti in sočutvovanja, ki so ga jugoslovanski narodi pokazali do Italije in do nesrečnih poplavljencev v Padski nižini.

Vest o tej pomembni jugoslovanski pomoči je objavil italijanski radio ter o njej pišejo skoro vsi italijanski časopisi, med katerimi mnogi poudarjajo vrednost jugoslovanskega daru.

Zbornica je danes odobrila italijansko jugoslovanski sporazum o letalskem prometu.

Saragat bo odpotoval v Bruselj, kjer se bo udeležil zasedanja Sveta socialistične internacionale, ki bodo od 12. do 14. decembra. Glavna točka dnevnega reda bo holandska resolucija o evropski vojski.

V soboto pa se bo pričel kongres za združitev raznih liberalnih skupin v eno samo stranko. Kongres bo bolj formalnost, ker se zdi, da je bil med doslej sila razdrobljenimi italijanskimi liberalnimi skupinami dosežen načelen sporazum. Glavna govornika na kongresu bosta glavni tajnik sedanje liberalne stranke, Villabruna, ki bo govoril o «razlogih za mobilizacijo in združitev liberalnih sil», in pa senator Jannaccone o gospodarski in finančni politiki. Kongres obnovljene stranke bo verjetno prihodnjo pomlad.

V Brindisiju je danes ameriški veleposlanik James Dunn izročil italijanski vladi osem pomorskih enot — dva rušilca in šest topnjač — ki so dar ZDA italijanski mornarici. Pri ceremoniji je govoril tudi italijanski minister za obrambo Pacciardi, ki je dejal, da je treba storiti vse, da bi Italija dobila «položaj, ki ga s svojimi 47 milijoni prebivalcev zasluži». Dodal je, da bo načrt organizacije italijanske vojske končan v določenem času, če bo pravočasno dospelo orožje iz Amerike. Sporočil je tudi, da bo Italija v kratkem dobila nova reakcijska letala iz Amerike, da bodo «v nekaj tednih iz naših industrij začela prihajati reakcijska letala italijanske izdelave» (gre za angleški tip De Havilland «Vampire» z angleškimi reakcijskimi motorji Rolls Royce) in da bo imel «čez nekaj dni čast prisostvovati v raznih italijanskih ladjedelnicah pričetku gradnje novih ladij, ki bodo obnovile našo mornarico». Končal pa je s ponosnim stavkom: «Italija ni izbrisana iz vrste mornariških sil».

A. P.

EGIPT ODPOKLICAL IZ ANGLIJE svoja vojaška odposlanstva

Odklanja tudi nada inje sodelovanje britanskih vojaških strokovnjakov - Zelena knjiga o pogajanjih z Anglijo - Protest britanskega poslaništva - Pogajanja za dogovor o preprečevanju incident ov

KAIRO, 6. — Egiptovski državni minister Abdel Meguid Abdel Hakk je danes prevzel poveljstvo vseh «osvobodilnih bataljonov» po nalogu ministrskega sveta. Moral bo imenovati glavni stan z nalogo, da nadzoruje vojaško vežbanje teh organizacij; vlada je določila v ta namen prvi znesek 100.000 egiptovskih šterlingov.

Egiptovsko zunanje ministrstvo je nocoj objavilo zeleno knjigo, ki vsebuje podrobnosti o političnih razgovorih in o notah, ki so bile izmenjane med egiptovsko in britansko vlado.

Medtem je britansko poslaništvo protestiralo pri egiptovski vladi zaradi «premišljenega napada» na britanske čete na področju Sueškega prekopa. Nota zahteva med drugim nadomestitev vseh onih policijskih oddelkov ki so aktivno sodelovali pri neredih zadnjih dni. Z druge strani pa se britanske in egiptovske oblasti razgovarjajo, da bi med njima prišlo do «dogovora o Suezu», zato da se izognejo novim spopadom. Kakor izvaljajo poobaščeni krogi, je poveljnik britanskih čet ob Sueškem prekopu baje ponudil, da bi držal britanske čete izven Sueza pod pogojem, da bi egiptovski guverner jamčil spoštovanje zakona in ohranitve reda v mestu.

Medtem javljajo z angleške strani, da je sinoči prišlo severno od Kantare do novega incidenta, kjer so nekateri Egipčani, ki so rezali telefonske žice, streljali na britansko izvidnico vendar pa ni bilo žrtev.

Glede vesti, da zbira egiptovska vojska svoje čete v bližini Sueza, pa so britanski krogi skeptični in dodajajo, da ne pričakujejo «nobenega nadlegovanja» s strani egiptovske vojske.

Britanski predstavnik v Izmailiji pa je nocoj izjavil, da je bilo od dneva, ko je Egipt odpovedal angleško-egiptovsko pogodbo, na angleški strani 19 mrtvih in 22 ranjenih. Dodal je, da ni mogoče vedeti za egiptovske izgube.

Britanski glavni stan v Izmailiji javlja tudi, da teroristi nadaljujejo z bombnimi atentati in z napadi na področju Sueškega prekopa. Neko britansko poročilo pa javlja, da pričakujejo v Suezu prihod novega poveljnika egiptovske policije.

Egiptovska vlada pa je sklenila odpoklicati svoje vojaške misije iz Velike Britanije. Vlada je tudi sklenila, da se odpove pomoči vseh britanskih strokovnjakov pri egiptovskih oboroženih silah. Čeprav je ministrstvo za vzgojo odredilo, da se zaprejo samo osnovne in srednje šole, so danes stavkali vsi srednješolci v Kairu. Številne policijke sile nadzorujejo visokošolska poslopja.

Britanski tisk je zaskrbljen zaradi položaja, ki je nastal v Egiptu. Konservativni «Daily Telegraph» zahteva od vlade, naj najde pozitivno rešitev vprašanja in pravi, da je v sedanjih okoliščinah edina rešitev, da se vprašanje preda v proučitev OZN, poudarjajoč, da je Sueški prekop mednarodna prometna pot in da je naloga za njegovo obrambo, ki jo imajo britanske čete po ukinitvi pogodbe iz leta 1936, mednarodna obveznost kakor odpor proti napadu na Koreji. List dodaja, da je znano da se Američani popolnoma strinjajo z angleškim stališčem v sedanjem sporu, kakor se je Velika Britanija strinjala z njimi glede Koreje. «Narodi, ki jim je na tem, da se obranijo načela listine OZN, bi morali zavzeti v egiptovskem vprašanju enako stališče kakor v korejskem», zaključuje list.

Pristranost italijanske justice

Sodišče omogoča obremenilnim pričam, da uravnavajo svoje izpovedi po pričevanju obrambnih prič in da se izognejo kazni zaradi zlonamernega pričevanja

(Od našega posebnega dopisnika)

LUCCA, 6. — Takoj v začetku obravnave je danes nastal spor med predsednikom sodišča in odv. obrambe Filastòjem, ki je docela upravičeno protestiral nad samovoljo sodišča glede vrstnega reda zaslišavanja prič. Danes bi namreč morala biti še enkrat zaslišana obremenilna priča proti nekaterim gapovcem. Ker pa se Manzuttijeva ni javila se je odv. Filastò odločno upri zaslišanju petih razbremenilnih prič, ki jih je

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Danes, petek, 7. decembra
Ambrož, Veselin
Sonce vzide ob 7.31, zatone ob 16.21. Dolžina dneva 8.50. Luna vzide ob 13.04, zatone ob 1.11
Jutri, sobota 8. decembra
Brezm. Spoč., Rodana

Slovenskemu šolstvu v Miljskih hribih preti propast zaradi lažnega internacionalizma

Nikoli ne bomo dovolj poudarili nevarnosti asimilacije, ki preti slovenskemu prebivalstvu v Miljskih hribih zaradi njegove premalo razvite narodne zavesti predvsem pa zaradi politike kominformistov, ki to nacionalno mlačnost še krepijo.

Najbolj nazorno nam prikaže to žalostno stanje majhen toda pomemben dogodek. Obiskali smo neko družino v miljskih hribih, ki je sicer zavedna in katere otroci so hodili vsaj zadnja leta v slovensko šolo. Najmlajši otrok pa je po dveh letih obiskovanja slovenske šole, prezedlal na italijansko. Vprašali smo ga, zakaj ni hotel hoditi dalje v slovensko šolo, saj je vendar Slovenec. Odgovoril nam je: «Meni ni prav nič mar za slovensko šolo, jaz sem Italijan in ne maram niti videti Slovencev!» Vse to je seveda govoril po slovensko. Ko smo mu dejali, da so pač njegovi starši ter bratje in sestre vsi Slovenci, nam je zabrusil v obraz: «Naj se naučijo italijanski, ker tu smo vsi Italijani!»

Dogodek je silno žalosten in nam kaže, kako vzgajajo naše otroke v italijanski šoli in jih učijo sovražiti lastni narod; da, celo svoje starše. Za vse to je zadostovalo komaj leto dni pouka v italijanski šoli.

V miljskih hribih sta samo dve slovenski šoli: pri Sv. Barbari in v Božičih. Pri Sv. Barbari je letos vpisanih v slovensko šolo samo 16 otrok, v Božičih pa pet! K temu moramo prišteti še nekaj otrok iz Jelerjev, ki hodijo v slovensko šolo na Skofijah. To pa je vse. Te številke so resen opomin, saj razgaljajo tamkajšnje narodnostno stanje.

In vendar hodijo v Božiče otroci iz večjega števila zaselkov in vasi: iz Božičev, Sodnikov, Fajtijev, Bargeda, Hrvatinov in Norbedov. V vseh teh vaseh razen delno v Hrvatinih, Norbedih in Bargedu govore doma slovenski! V našo šolo pa hodi samo pet otrok. Le kaj pomaga potem lepa nova šola v Sodnikih, ki jo je videti celo iz Koprskega zaliva? Tu se bodo vzgajali novi janičarji, ki bodo zaničevali jezik svojih staršev.

V šolo pri Sv. Barbari pa hodijo še otroci iz Premančana. Kakor smo omenili, jih je letos vseh skupaj 16, to je manj kakor v italijanski šoli. Se lani je bilo več otrok v slovenski šoli kakor v italijanski. Ker pa smo pri številkah, ki so najbolj zgovorne, naj primerjamo za Božiče in Sv. Barbaro še obisk otrok v letih pred in po zloglasni resoluciji. Čeprav je narodnostna mlačnost prebivalstva še dediščina iz avstrijskih časov, ko so ti kraji spadali pod Koper, kjer so imeli italijanski šovinisti zelo veliko moč, je v šolskem letu 1946—1947 poseča.lo slovensko šolo v Božičih 37 otrok, pri Sv. Barbari pa kar 44. Po letu 1948 je število učencev na slovenski šoli stalno padalo. Leta 1948—1949 je bilo v Božičih 15 učencev, pri Sv. Barbari 32, 1949—1950 pri Božičih samo še 11. Končno je padlo v Božičih letos število slovenskih učencev na pet, pri Sv. Barbari pa na 16. Število otrok v italijanskih šolah pa je stalno raslo.

Razen tega pa hodijo slovenski otroci tudi v italijansko šolo v Miljah, in sicer iz naselij Griža, Farnet, Cereji in Vrh Cuk, čeprav je slednji mnogo bližji Sv. Barbari. V Farnetu je na primer tri četrt prebivalstva slovenske narodnosti.

Pri tem pa se moramo spomniti tudi, da je mnogo Slovencev v zapadnem delu Miljskih hribov. Ko smo leta 1948 pred resolucijo zahtevali slovenski šoli tudi v Camporah in pri Sv. Kolombanu, se je priglasilo v prvem kraju 28 otrok, v drugem pa 33. Po resoluciji pa je zapihal drug veter. Razne matere so tedaj odgovarjale: «Sono di origine slovena, ma mi sento italiana.» O slovenskem poreklu teh prebivalcev pa najbolje pričajo imena na nagrobnih spomenikih na opuščenem pokopališču cerkve v Starih Miljah, kjer srečavamo med drugim razne Miloke, Marasiče, Zidariče, Babiče itd. Pri tem tudi ne smemo pozabiti, da je tu opravila veliko in pogubno narodovalno delo italijanska šola, ki jo je pri Sv. Kolombanu ustanovila še za časa Avstrije «Lega Nazionale». Toda kot kažejo podatki o številu otrok, ki so se prijavili za slovensko šolo, bi se dalo še marsikaj rešiti, če ne bi bilo tam zgrešenega «internacionalizma».

Napačno pojmovanje «internacionalizma» krepi nacionalno mlačnost tamkajšnjega ljudstva in povzroča tako obupno stanje za slovensko šolstvo, ko starši raje vpisujejo svoje otroke v italijansko šolo. Jasno je, da to mlačnost vrhovi iz Milj še vzpodbujajo, saj se je že marsikje pokazal njihov italijanski šovinizem. Če bi bili res pravi internacionalisti, bi morali poskrbeti slovensko šolo še v omenjenih krajih in v Miljah, kamor hodijo tudi slovenski otroci iz Griže, Farneta, Vrha Cuka in Cerejev, ne pa delati na tem, da usahne slovenski pouk celo v Božičih in pri Sv. Barbari. Prav zato pada sedaj glavni del krivde in odgovornosti za takšno stanje vprav na kominformiste sploh, posebno pa še na njihove slovenske pristaše, ki sedijo v njihovem centralnem komiteju.

Pred vsemi temi dejstvi ne moremo zapirati oči in napeti moramo vse svoje sile, da nočemo, da naš živelj v miljskih hribih popolnoma ne izumre. Prav zato moramo nuditi vso oporo in podporo onim zavednim, čeprav žal redkim Slovencem, ki se zavedajo svoje narodne dolžnosti.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

bo imela
V SREDO 12. DECEMBRA OB 20.30 V «AVDITORIJU»
IV. predavanje
IZ ZGODOVINE LIKOVNE UMETNOSTI
Predaval bo
univ. prof. dr. IZIDOR CANKAR
«O SLOVENSKEM IMPRESIONIZMU»

Ker je to prvo tovrstno predavanje v «Avditoriju», snov pa zanimiva in predavatelj priznani slovenski strokovnjak s področja umetnostne zgodovine, naj noben ljubitelj umetnosti ne zamudi te edinstvene priložnosti. — Vstop prost.

ČETRTI DAN PROCESA PRED ZAVEZNIŠKIM VOJAŠKIM SODIŠČEM

V ponedeljek bo govorila obramba

1948 je Venier Mario izjavil pred sodiščem, da nima orožja, čeprav ga je imel skritega v kleti - Bo obdolžen tudi krivega pričanja?

Proti vsem pričakovanjem se je včerajšnja razprava proti Venierju in tovarišem končala že pred poldnem. Zaslišani so bili Venier in dve priči in tako je maj, Grabb vsaj za sedaj svoje delo končal. V ponedeljek šan, se je večkrat ujel v past z obrambnimi govori odvetnikov, ki bodo imeli precej težko delo.

Venier sam, ki je bil zaslišan, se je večkrat ujel v past z izjavami, ki mu bodo prej škodile kot koristile.

Začel je pripovedovati, da je pustil univerzo, kjer je bil najprej vpisan na inženirski, kasneje pa na kemični fakulteti, približno 2 leti tega, ker si je hotel dobiti službo in se kasneje poročiti. Bil je v letih '44 in '45 partizan in je pripadal brigadi «Venezia Giulia», ki je operirala v tej zoni (kje je operirala ta brigada ni znano, verjetno po sobah kakih namišljenih partizanov, ker se o njihovih borbah ni nikoli ničesar slišalo, kar je vsekakor nekoliko čudno). Istočasno je bil član «Guardie civice» in nameščen kot orožar. Tu je imel priliko krasti orožje in ga pošiljati partizanom.

Bayliss ga je prekinil ter izjavil, da ga ne zanima njegovo življenje partizana in istočasno borca za Nemce. Odvetnik mu takoj odgovori, da hoče s tem dokazati, da je imel Venier orožje iz tistih časov. Če je tako, odgovori Bailyss, naj torej dokaže.

Venier je izjavil, da je bila njegova naloga zalagati partizane z orožjem. Tako je tudi storil in ga tudi skrival v stanovanju v kleti in delno tudi v ambulanci UNPE. Nekaj mu je še ostalo in tega je skril v klet. Zakaj ga ni oddal oblastem? Venier se je izgovarjal, da je bil pripadnik ozopovske skupine, ki je Slovenci niso preveč prijazno gledali. Toda junija istega leta, je dodal maj. Bayliss, je vendar izšel Aleksandrov proglas. Zakaj ga ni tedaj oddal? Delno, ker je bil len, delno pa, ker ni imel izgovora o posesti. Tudi ogluševalnik za brzostrelko je hotel sestaviti v delavnici «Guardie civice» in je imel namen poslati jo partizanom.

Tudi Venier se je sedaj zmislil, da je prodajal orožje iz strahu pred grožnjami in ker je hotel pomagati Mizzanu iz zadrege. Na vprašanje kako to, da sta o orožju govorila precej prej, pa Venier ni znal odgovoriti. Izjavil je tudi, da je pristal na Mizzanov predlog šele 21. oktobra, to je takrat, ko je bil aretiran. Tudi to ne drži, kar so mu takoj dokazali. Za ceno se ni zanimal, ker se je hotel rešiti orožja. Ponudbo je po njegovi izjavi stavil sam insp. Ozebek. Dočal je, da je orožje potegnil iz kleti 1. ali 2. oktobra in ga shranil v divanu.

Maj. Grabb mu je dal njegovo pred policijo podpisano izjavo in ga vprašal, če je točna. Venier se je strinjal z njo, vendar je našel nekatere netočnosti. Te je takoj popravil. In sicer, da ne drži izjava, da se je hotel iznebiti orožja proti plačilu, temveč prav obratno, da ni res, da je on osebno nesel Fabrettu brzostrelko, temveč je Fabretto sam prišel ponjo in obljubil, da jo bo vrgel stran in tudi ni res, da sta s Craverom v njegovem stanovanju govorila o orožju, temveč šele na ulici poleg taksija.

Pri tem moramo zastaviti vprašanje: Odgovarja resnici dejstvo, da sta Venier in Cravero v stanovanju slednjega odprla zavoj in spravila vanj tudi šaržerje z izstrelki? V Stanovanju se je Venier zadržal kakih 20 minut in po času sodeč bi verjeli, da sta res odprla in zopet zaprla zavoj. Torej tudi Cravero je poznal vsebino.

Med nadaljnjim zaslišavanjem je Venier priznal, da je imel orožje in da ga je indirektno prodajal. Večkrat je prišel v nasprotja, tako da je maj. Grabb že opustil nadaljnje delo, ker je imel dokaze že v rokah.

Že prej je hotel odv. Jacuzzi dokazati sodišču, da se ne more govoriti in obtožiti Venierja sodelovanje v prodajanju orožja, ker ni obtoženec nikoli vodil pogajanj. Takoj nato se je dvignil ponovno maj. Grabb in zastavil vprašanje, kje je bilo orožje 1948. leta, ko je policija izvršila preiskavo. Venier je izjavil, da je bilo skrito v kleti, medtem ko je iz zapisnika razvidno, da so bile brzostrelke v divanu. Venier se je opravičil, da je bil med zaslišavanjem truden in da se ni vsega točno spominjal. Ponovno se je vmešal Grabb: «Policiji in sodišču ste izjavili, da nimate orožja. Je tako?» «Da», je bil odgovor. «Toda bal sem se, da ga ne bi našli v kleti». «Je mogoče, da sta dobili orožje po partizanski dobi?» «Ne».

S tem je bilo zaključeno zaslišavanje glavnega obtoženca Venierja Marija, znanega tudi pod imenom «Capitan Mitra».

Naslednja priča, Silvio Cusin, ki je bil za časa partizanstva politični komisar brigade «Venezia Giulia», je potrdil, kar je prej Venier sam izjavil o svojih partizanskih nalogah.

Tedaj je odv. Jacuzzi ustal in sodišču izjavil, da se Venier čuti krivega zaradi posesti 3 brzostrelk, samokresa z ogluševalnikom in 182 izstrelkov. Za ostalo, tudi za obtožbo prodajanja se ne čuti krivega.

Ker je javni tožilec končal s svojim delom, je bila razprava odgodena na ponedeljek zjutraj, ko bo imela besedo obramba.

Zadet od visoke napetosti pade z droga in obleži mrtev

Navsezgodaj zjutraj je lovski čuvaj opazil ob vznožju visokega železnega stolpa sredi zelenja nedaleč od državne ceste št. 14 v bližini Bazovice truplo moža, ki ni kazal znakov življenja. Čuvaj je kmalu alarmiral okolico in na mesto so prihiteli policijski agenti ter kasneje tudi rešilni voz Rdečega križa z dr. Alujem, ki je mogel ugotovil samo še smrt. Mrtveca so po dokumentih, ki jih je imel pri sebi, identificirali za 39-letnega Romana Stefanija iz Ul. Vigneti 159, kakor je napisano na osebno izkaznici, medtem ko je na nekem drugem dokumentu napisano, da je brez stalnega bivališča. Policija je sprva mislila, da je mož napravil samomor, vendar je nadaljnja preiskava ugotovila, da se je Stefaniju dogodila nesreča.

Okoli polnoči je Stefani, ki je bil dalj časa brezposeln, hotel splezati na visok železni stolp z žicami visoke napetosti in odrezati bakrene žice, katere je hotel najbrž prodati. S kleščami je najprej presekal bodečo žico, ki je bila nastavljena, da bi preprečila dostop do električne napeljave in si je s kosom te hotel pri delu pomagati. Bil pa je nespreten in nevešč dela pri električni napeljavi, kajti drugače bi si oskrbel gumijaste rokavice, ki bi ga zavarovale pred nevarnostjo. Kaže, da se je Stefani nehote dotaknil žic visoke napetosti ter ostal na mestu mrtev in padel na tla. Po pregledu so truplo nesrečneža odpeljali v mrtvašnico splošne bolnice, kjer je na razpolago oblastem.

Ugajala ji je tuja valuta

Včeraj zjutraj se je oglasila na policiji 42-letna avstrijska državljanka Herta Marija Loschitz, zaposlena kot uradnica pri IRO in stanujoča pri Mariji Milelli v Largo Pitteri 1, kjer ima dve sobi v najemu ter prijavila tatvino 10 dolarjev, 10 avstrijskih šilingov, 400 lir ter 10 srebrnih kovancev, iz katerih si je želela narediti zapestnico. Vse to je izginilo iz omare v njeni spalnici ter je žena sumila na neko Eldo, ki je prihajala kot hišna pomočnica k lastnici stanovanja. Policija se je pol ure kasneje oglasila pri 18-letni Antoniji Caldarullo v Ul. Molin a Vento 80, ki je znana pod imenom Elda ter dekle aretirala. Elda je končno priznala, da je 25. novembra, ko je bila sama v stanovanju, brskala po omarah in si je prilastila tujo valuto, s katero je plačala neko menico ter srebrne kovance. Nekaj dni kasneje pa si je prilastila tudi 400 lir.

KDAJ BODO KAJ STORILI ZA DELAVCE, KI SO PREBOLELI TUBERKULOZO?

O pomoči delavcem, ki so preboleli tuberkulozo, zaradi katere so tudi izgubili svojo zaposlitev, se je že mnogo govorilo, a prav malo, če ne že nič storilo. Še pred približno šestimi meseci je bilo vprašanje teh delavcev postavljeno na seji občinskega sveta. V zvezi s tem je bila tudi dolga diskusija, ki je razkrila težak položaj, v katerem se nahaja sto in sto delavcev, ki so zaradi bolezni morali zapustiti delo ter se, glede na svoje sedanje zdravstveno stanje, na svoje delo ne morejo vrniti. Večina teh delavcev in uradnikov so tudi družinski poglavarji, ki morajo skrbeti za vzdrževanje družin. Da se ti delavci in uradniki ne morejo zadovoljiti le z nizko podporo, ki jo prejemejo še nekaj časa po svojem prihodu iz sanatorija, je povsem razumljivo. Se težji pa postane njihov položaj, ko preneha tudi ta podpora in ostanejo brez službe in zato tudi brez možnosti da bi se preživljali.

Odbornik Benussi, ki odgovarja v občinskem odboru za to vprašanje, je že takrat obljubil, da se bo za stvar zavzel ter predložil Zavezniški vojaški upravi načrt, kako pomagati bivšim tuberkuloznim delavcem ter jim zagotoviti primerno zaposlitev.

Meseci so minevali, toda glasu, da bi bilo vprašanje rešeno, ali vsaj v proučevanju, ni bilo od nikoder. Tako je bilo isto vprašanje ponovno postavljeno na zadnji občinski seji. Na žalost je bil odgovor odbornika Benussija nad vse porazen. Poudaril je namreč, da se je komisija, ki je izdelala načrt za rešitev vprašanja bivših tuberkuloznih delavcev, večkrat sestala ter stopila v stik tudi z Zavezniško vojaško upravo, kateri je priporočila, naj bi vprašanje čim prej proučila ter prispevala k izboljšanju položaja prizadetih delavcev. Kot je nadalje izjavil, ni Zavezniška vojaška uprava do sedaj niti odgovorila na to zahtevo ter ni pričakovati, da bi njen odgovor tudi tako kmalu prišel. «Rešitev vprašanje je prav tako daleč, kot je bila pred šestimi meseci».

Ne vemo, če si lahko odgovorni činitelji po tej ugotovitvi (ki je dovolj žalostna) že obrisejo roke, kot češ: storili smo, kar je v naši moči, več ne moremo. Danes je položaj bivših tuberkuloznih delavcev mnogo težji, kot položaj ostalih tržaških delavcev; in če poudarimo to, je dovolj, saj je danes vsakomur znano, v kakšnih težkih razmerah živijo tukajšnji delavci, ki prejemajo le polovico tega, kar bi zadostovalo za vzdrževanje in preživljanje družine. Če pomislimo, da ne razpolagajo ti delavci, ki so komaj preboleli težko bolezen niti s tolikšnimi denarnimi sredstvi, kot ostali delavci, potem je prav jasno, da je njihov položaj obupen ter da bi bilo treba storiti vse, da se končno najde rešitev, ki bo omogočila primerno zaposlitev prizadete kategorije.

Problem je bil že tolikokrat načet ter prikazan v pravi luči, da bi bilo nesmiselno, stvar ponovno podrobno opisovati.

Ker se občina že tako rada zanima za vprašanja, ki še zdaleka ne spadajo v njeno območje ter niso niti v zvezi z interesi tržaškega prebivalstva, bi bil čas, da bi se bolj odločno pozanimala za vprašanje, od katerega rešitve zavisi usoda ljudi, ki so po dolgem zdravljenju komaj nekoliko okrevali, ki pa so, zaradi pomanjkanja denarnih sredstev, zopet v nevarnosti, da zbolijo za isto boleznijo. Problem je vse peresen, da bi se ga smelo še nadalje odlašati.

Zagovornikom nezakonitosti

Istrski CLN se v včerajšnjem «Giornale di Trieste» ponovno zaganja proti ljudski oblasti Istrskega okrožja, ki je odvzela nekaterim osebam s stalnim bivališčem v coni B nezakonite izkaznice tržaške občine.

Vsakomur je jasno, da ni imela tržaška občina prav nobene pravice zamenjati tem ljudem istrskih osebnih izkaznic s tržaškimi samo zato, ker so tu zaposleni, čeprav imajo skupno z njihovimi družinami stalno bivališče v Istrskem okrožju.

Da je bilo ravnanje neredno, priznava sam «Giornale di Trieste» oz. CLN. Kaj potem še hočejo? Ali naj bi ti ljudje za svoje ilegalno delo dobili še nagrado? Vsekakor je sramota za tržaški anagrafski urad, da je nezakonito ravnal, predvsem, ko vemo, kako je natančen in mnogokrat tudi krivičen, ko gre za Slovence, ki imajo res pravico do tukajšnje rezidence.

Ker je pri nas 20.000 brezposelnih, tudi ne razumemo, zakaj bi morali dajati istrskim delavcem (sicer pa je med prizadetimi tudi mnogo takih, ki nimajo z delom nobene zveze) tržaško izkaznico le zato, da dobe delavsko knjižico in delo v Trstu, ko je vendar v coni B dovolj dela za vse, ki hočejo delati. Zakaj bi potemtakem odjedali kruh tržaškim delavcem?

DELAVCI!

Poslušajte vsak petek ob 20.15 uri oddajo radia jugoslovanske cone Trsta «Iz delavskega sveta».

Predstava veseloigre „Worm's Eye View" v „Supercinema"

Snoči je bila v kinematografski dvorani «Supercinema» premiera angleške veseloigre R. F Delderfielda «Worm's Eye View» v treh dejanjih in sedmih slikah, ki jo je igrala diletantska dramska skupina angleške posadke v Trstu.

Vsebina igre je kaj preprosta. Za časa vojne so v Angliji nastanili zaradi pomanjkanja vojašnic na tisoče vojakov pri raznih družinah, kar je večkrat povzročalo razne nevšečnosti. Prav na tem sloni tudi ves zapletljaj te igre. Pet vojakov angleškega letalstva se je nastanilo pri gospe Bounty, ki je imela penzion v kopališkem kraju. Gospa in njen sin sta zato silno razburjena in storita vse, da bi tem petim veselim vojakom zagrenila bivanje v hiši. Njen mož in njen hčerka pa skupno s hišno pomočnico simpatizirata z vojaki. Kot ponavadi v takih igrah, se med kaprolom, poveljnikom tega «taborišča», in hčerko prične nežna in nedolžna idila, ki položaj še bolj zaostri. Končno se vse dobro razyozla z odhodom vojakov.

Igra je tekla precej naravno in je bila za diletante kar dobra, saj so se vsi vživeli v svoje vloge. Zato se so gledalci od srca nasmejali in so večkrat nagradili igralce s ploskanjem.

Scena je bila preprosta in v vseh treh dejanjih enaka; igro je zrežiral Michael Cahill. Drevi in jutri ob 20.30 bo ponovitev veseloigre.

4 in 8-dnevno zimovanje v Martuljku

ZAM organizira letos zimovanje na Gorenjskem in sicer v Martuljku pri Kranjski gori. Udeleženci zimovanja bodo stanovali v obodnem domu «Staneta Rozmana», kjer bodo imeli poleg vse oskrbe na razpolago tudi zabavne prostore in plesno dvorano.

Vsi smučarji se bodo lahko prijavili v smučarski tečaj, ki bo posebej za začetnike in posebej za tiste, ki že obvladajo smuško tehniko.

Zaradi zanimanja mladine za zimovanje, je vodstvo sklenilo, da bosta na zimovanje odšli dve skupini: prva skupina bo odpotovala v Martuljk 26. t. m. zvečer in se bo vrnila 3. I. 1952, druga skupina pa bo odpotovala 30. t. m. zvečer in se bo vrnila 3. I. 1952 skupno z drugo skupino.

Celotna oskrba za 8 dnevno bivanje v Martuljku in vožnja znaša 5000 lir, za 4 dnevno bivanje z vožnjo pa 3000 lir.

Opozarjamo, da se za zimovanje lahko prijavijo samo mladinci in mladinke do 30. leta starosti.

Prijave za zimovanje sprejema mestni odbor ZAM v Ul. Machiavelli 13/II, kjer dobite tudi vse potrebne informacije. Vpisovanje do 12. decembra vsak dan od 17. do 19. ure.

Obnovitev osebnih izkaznic

Zupanstvo obvešča vse prizadete, da bo urad za osebne izkaznice v Ul. Malcanton 3 od 1. decembra dalje poskrbel za obnovitev osebnih izkaznic, ki so bile izdane januarja in februarja 1949.

Poleg stare osebne izkaznice morajo prizadeti predložiti tri slike, napravljene pred kratkim.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za novoletno jelko so na sektorju Sv. Just in Sv. Vid prispevali:

Mosetti Olga 140, Mogorovic G. 100, Zerial Silvo 120, Celihar Kristina 200, Poropat Orola 100, Tatjana Bernič 100, Loretta Vida 100, Alojz Berjak 200, Marija Ferjančič 100, Sankovič Helena 100, Melu 200, Pirec Mirko 200, Martelanc Bruno 350, Volli Giovanni 200, Colja Justina 1000, Colja Marija 500, Luigi Colja 500, Senica Toni 100, Volpi Luigi 100, Ostrauska 300.

Ob sv. Miklavžu darujeta družini Kralj in Jogan 3000 lir za Našega dijaka v spomin male Mirne Kralj - Carli.

URNIK JAVNIH KOPALIŠČ 8. DECEMBRA

V soboto 8. decembra bosta občinski kopališči v Ul. Manzoni in Ul. Veronese odprti od 7. do 13. ure.

POSLOVANJE POSTE V SOBOTO IN NEDELJO

8. decembra bodo poslovali do 12. ure samo oddelek za pisma, telegraf in oddelek za sprejemanje paketov. Popoldne uradi ne poslujejo. V nedeljo posluje pošta kot ob praznikih.

PREKOP GROBOV

Občina javlja, da bodo na občinskem pokopališču v Škednju prekopali na IV. polju 2 vrsto, v kateri so grobovi od 3. maja do 31. julija 1940.

Do 29. decembra 1951 naj se tisti, ki žele posmrtne ostanke svojcev prenesti v druge grobove, javijo na tehničnem občinskem uradu, oddelek za pokopališča v Ul del Teatro 5/III, soba št. 43.

Po 30. decembru ne bo mogel urad več upoštevati želj posameznikov, prav tako bo tudi s spomeniki razpolagala občina.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE ZA SVOBODNO TRŽAŠKO OZEMLJE

JUTRI 8. DECEMBRA 1951 OB 20. URI PREMIERA
V NEDELJO 9. DECEMBRA 1951 OB 18. URI REPRIZA
V AVDITORIJU V TRSTU

GOSPA MINISTRICA

Komedija v štirih dejanjih
Spisal: Branislav Nušić — Režiser: Ljudevit Crnobori
Scenograf: Jože Cesar

V NEDELJO 9. DECEMBRA 1951 OB 10. URI DOPOLDNE
V AVDITORIJU V TRSTU
ponovitev Gorinšek - Roševe mladinske igre v štirih dejanjih

DESETNICA ALENČICA

Vstopnice so na razpolago v Ul. sv. Frančiška št. 20, pritličje, od 11.—13. in 17.—19. ure dnevno ter pri «Adria-Express», Ul. F. Severo 5. — Za nedeljski predstavi pa v nedeljo od 9.—12. ure.

OPOZARJAMO, DA VELJAJO ZA PREDSTAVO «GOSPODA GLEMBAJEVI» KUPLJENE VSTOPNICE ZA KOMEDIJO «GOSPA MINISTRICA», KI BO V NEDELJO 9. T. M. OB 18. URI.

PODPORNO DRUSTVO ZA STO — SPREJEMA PONUDBE ZA RAZNO BLAGO

Podporno društvo za Tržaško ozemlje (Odbor za novoletno jelko), ki ob novoletni jelki obdari več tisoč potrebnih otrok, sprejema ponudbe za sledeče blago:

flaneta — zvezki (s črtami in kvadratki po 30 strani) — barvani svinčniki — bonboni — biškoti — pomaranče.

Prosimo, da prinesejo ponudniki ponudbe skupno z vzorci najkasneje do srede 12. decembra do 18. ure na sedež «Odbora za novoletno jelko» v Ul. R. Manna 29.

ZA NOVOLETNO JELKO STRAMAR, SKOFIJE, PLAVJE

Odbori za novoletno jelko v Stramaru, Skofijah in Plavjah pozivajo starše otrok v starosti od 3. do 12. let, da jih vpisejo za obdaritev v Stramaru pri tov. Lazarju Veljaku, v Skofijah pri tov. Francu Sancinu, v Plavjah pri tov. Slavku Brajniku. Istočasno se sprejemajo tudi prostovoljni prispevki.

OPENSKI OKRAJ

Obveščamo starše iz vasi Opčine, Briščki, Konkonel, Bane in Fernetiči, da je vpisovanje otrok od 3. do 12. let za obdaritev ob novoletni jelki pri terenskih poverjenicah, istočasno pa dnevno od 16. do 18. ure na sedežu okrajnega odbora OF na Opčinah, Ul. Ginepri 7, kjer se tudi sprejemajo prostovoljni prispevki.

IV. OKRAJ

Vzporedno z nabiralno akcijo je tudi vpisovanje otrok; zato pozivamo vse starše otrok od 3. do 12. let, da pohite z vpisovanjem, ki je na sedežu OF v Škednju in pri sektorskih zaupnikih Sv. Ana - Kolonkovec, vsak dan od 17. do 20. ure.

IZLETNIKI - KOLESARJI, POZOR!

Opozarjamo izletnike, ki so v preteklih mesecih potovali v Jugoslavijo s kolesi preko bloka Fernetiči - Sežana in dobili od tamkajšnje finance začasno izvozno dovoljenje, da to pred potekom vrnejo financi na bloku, ker bodo imeli drugače sitnosti.

Gledališče Verdi

V predprodaji so vstopnice za zadnjo predstavo «Sevilijskega brivca», ki bo v soboto 8. decembra ob 20.30. Predstava je za abonma «C». Dirigent Antonin Votto.

V nedeljo bo druga predstava «Lucie di Lammermoor».

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetna društva Simon Jenko, Simon Gregorčič, Rojan in Tržaški zvon bodo imela skupno odborovo sejo danes 7. dec. ob 20.30 v Ul. R. Manna.

Na dnevnem redu je obračun miklavževanja. Obenem se sestanejo tudi člani dramske skupine, ker bodo začeli z delom.

MIKLAVŽEVANJE PROSVETNEGA DRUŠTVA V BARKOVLJAH

Prosvetno društvo Barkovlje ima danes v petek 7. decembra ob 21. uri v društveni dvorani pri Gregoriču miklavževanje za svoje društvene člane in njihove prijatelje. Darila se sprejemajo v društvu od 17. ure dalje.

IZLET NA TOLMINSKO

OF IV. okraja organizira dvodnevni izlet 25. in 26. decembra v Kanal, Sv. Lucijo in Tolmin. Vpisovanje na okrajnem sedežu OF v Skednju vsak dan od 3. do 12. decembra od 17. do 21. ure.

IZLET NA NANOS

Odhod bo jutri 8. t. m. ob 15. uri iz Ul. Fabio Severo 5.

IV. OKRAJ - OPCINE

Izletniki, ki se udeleže izleta v Sežano v nedeljo 9. decembra, naj se javijo v soboto 8. decembra na kraju vpisa med 9. in 12. uro.

IZLET V SKOCIJANSKO JAMO

Obveščajo se vsi izletniki, da bo odhod v nedeljo 9. decembra ob 6. uri zjutraj izpred «Adria-Express», Ul. Fabio Severo 5. Izlet bo z avtobusom in ne z vlakom.

IZLET V ROČ

Obveščamo vse udeležence izleta v Roč, da bo odhod avtobusa v soboto 8. decembra ob 8. uri zjutraj izpred «Adria-Express», Ul. F. Severo 5.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 6. decembra 1951 se je v Trstu rodilo 6 otrok, poroke so bile 3, umrlo pa je 9 oseb.

Poročili so se: trgovec Isacco Behar in prodajalka Giorgina De Fustinioni; amer. vojak J. Carp Michael in gospodinja Albina Mikuljan; pomorski kapetan Alfredo Predonzan in učiteljica Dora Darpich.

Umrli so: 67-letni Italo Borione, 21-letni Bruno Ferma, 81-letni Micandro Colella, Arella Palman, stara en dan, Salvatore Ferlazzo, štar en dan, 85-letna Santina Rokon por. Alac, 73-letna Marija Cesar por. Podmenik, 66-letna Grazia Fieramosca, 66-letni Guido Merler.

ADEX IZLETI

IZLETI Z VLAKOM
za BOŽIC (4 dnevni) in za NOVO LETO (3 dnevni)
na
Bled
Vpisovanje od 26. novembra dalje.

Od 23. do 26. decembra v
Ljubljano
Ajdovščino
Vipavo
Tomaj
Pulj
Pazin
Vpisovanje samo do 8. decembra.

SILVESTROVANJE V
Opatiji
z izleti od 30. decembra do 1. januarja in 31. decembra do 1. januarja.
Vpisovanje pri «Adria-Express», do 20. decembra 1951.

Tržaška nasprotja

Nov razkošen bar na Barieri...

...barake pri Pončani, kjer prebivajo številne družine.

Z GORIŠKEGA

Seja odbora pokrajinske uprave

Pretekli torek se je pod predsedstvom odv. Culota sestal odbor pokrajinske uprave. Na tej seji so odborniki proučili dnevni red pokrajinskega sveta iz Genove v zvezi z razdelitvijo vsot dohodninskega davka v prid pokrajinam ter nakup zemljišča za gradnjo novega doma gasilcev v Gorici. Proučili so tudi zapisnik zborovanja zveze «Pro Aquilea» in nato razpravljali o obnovitvi pogodbe z ministrstvom za šolstvo za upravo pokrajinskega zavoda gluhonemih.

Nadalje so odobrili prispevek pokrajinski turistični ustanovi za leto 1952 ter podaljšali zakupno pogodbo za odstranjevanje snega na pokrajinskih cestah v prihodnji zimi. Pri razpravi o stanju mostu v Zagraju, ki je bil pri zadnji naraslosti Soče poškodovan, je odbor odobril izdatek 800.000 lir za njegovo popravilo.

Odobrili so tudi razne dobave pokrajinskemu laboratoriju za higieno in profilakso, pokrajinskim jaslicam, dobavo mleka umobolnici ter novo telefonsko napeljavo. Sklenili so najeti še en razred za realno gimnazijo v semenišču. Odobrili so nadalje plačilo raznih računov, in sicer: 2,450.488 za dobave umobolnici; 500.680 zavodu «Duca d'Aosta»; 555.124 za dobave IPAPI; 23.090 za zavod gluhonemih; 40.700 za laboratorij za higieno in profilakso. Za razno so odobrili izdatek 47.890.

Odbor pokrajinske uprave je sinoči nadaljeval s sejo in proučil proračun za leto 1952.

Miklavž v Dijaškem domu v Pevmi in Štandrežu

Čeprav ima Miklavž s svojim potovanjem po zemlji vsako leto večje stroške, se vendar noče odreči tej svoji lepi navadi. Z nakupom še tako skromnih daril je prav gotovo potrošil svoje zadnje prihranke. Kaj če bi njegove od starosti uvele roke segale po tistih darilih, ki bi jih iz srca rad daroval otrokom, ki so ga tako nestrpno pričakovali! Za taka darila bi moral oropati nebo zlatih zvezd. Zato je vsakega zadvoljil po svoji moči in naši otroci so mu globoko hvaležni.

Med dijake in številne otroke, ki so ga v sredo popoldne čakali v Dijaškem domu je razdelil nič manj kot 200 daril. Vsakega obdarovanca posebej je opomnil na slabe lastnosti in vsakdo mu je dal slovesno obljubo, da se bo do njegovega prihodnjega obiska poboljšal. Zlasti trepetajoče in svečano so take obljube izustili najmlajši. Pred Miklavževim prihodom so njegovi pribočniki, angeli in hudiček, prisotne zabavali z ljubko igro «Otroci pišejo Miklavžu», ki je med mladim občinstvom izzvala mnogo smeha.

Prav tako prisrčno in veselo so v sredo ob 18.30 sprejeli Miklavža v Pevmi. Tudi tjakaj je stari mož prisopihal upognjen pod težo natrpanega nahrbtnika. Obdaril je male in velike, ki so do zadnjega kota napolnili prosvetno dvorano.

Tudi Štandrežci so sinoči ob 19. priredili Miklavžu slavnostni sprejem v Lutmanovi dvorani. Tudi tu je bradati starec pokazal svojo veliko radodarnost. Imel je darilo za slehernega otroka in mnoge odrasle.

Seja pokrajinskega odbora

Na svoji zadnji seji dne 5. decembra je pokrajinski upravni odbor sprejel sledeče sklepe:

Občina Gorica: zavarovanje občinskega tovornega avtomobila; gradnja pločnika v Ul. Lunga; posojilo za gradnjo šole na Rojcah.

Občina Sovodnje: pravilnik mrtvaških straž.

Občina Steverjan: pogodbo s TELVE za obnovitev telefonske proge.

Občina Krmin: prispevek za šolsko štipendijo «Carlo Margotti»; popravek proračuna za leto 1951.

Občina Gradiška: zamenjava zemljišč z Brešanom Antonom za gradnjo hiš INA.

Nadalje je zavrnil še 7 prizivov proti zavrnitvi trgovske obrtnice, ki so jih vložili Lucija Cussig iz Ronk, Karmelo Firincelli iz Gorice, Ivan Dal Mas iz Starancana, Ivana Marangon por. Leghissa iz Gorice, Z

Ljudska štetja v avstrijski monarhiji

Ljudsko štetje iz leta 1846 je bilo za Slovence in Hrvate ugodnejše kot vsa poznejša

II.

Z napredovanjem demokracije v Avstriji, zlasti vsled boja slovanskih narodov, bi morala ljudska štetja v Istri, pri tolikih številčni premoči, biti odskočna deska za naš narodni napredek. Na žalost niso bila v zadostni meri, ker jih je vršila italijanska birokracija s podporo ali vsaj veliko toleranco centralnih uradov.

Zanimivo je, da se je v avstrijski monarhiji vršilo ljudsko štetje po narodnosti le leta 1846. Je paradoks, da je bilo ljudsko štetje v letu 1846, za Slovence in Hrvate v Istri neprimerno ugodnejše kot vsa poznejša. Tedaj, pred letom 1848, je bila atmosfera v mnogonarodni Avstriji znatno mirnejša kot pri vseh poznejših ljudskih štetjih. Nacionalna strast se je v revolucionarnem letu 1848, pri Italijanih silno razmahnila. Neprimerno bolj kot pri zaostalih Slovanih Istre, ki je močan duh iz Italije. Italijanski iredentizem v Avstriji je tedaj stopil na dan. Organi, ki so izvedli prvo ljudsko štetje leta 1846., niso bili nikakor nam naklonjeni, toda delo so opravili še precej objektivno. V Istri so našteli 186.440 (72:99%) Hrvatov in Slovencev in 60.000 (26:31%) Italijanov.

Sodobni strokovnjak Ivan Cerer je sicer že tedaj ugotovil, da so tudi te številke v mnogo škodo, ker je bilo leta 1846. v Istri dejansko 172.960 Slovanov in 56.200 Italijanov.

Po letu 1848. je postal nacionalizem vseh primorskih Italijanov nestrpen in agresiven. Vsako priliko so izrabili za utrditev svojih privilegijev. Avstrijska birokracija po večini italijanske narodnosti, jim je šla do zadnjega na roko. Kjer je centralna vlada odrekla kako sankcijo ali omilila nezakonito prakso birokracije, je to storila v skrajni sili, da se ugled države preveč ne čiskredira, in da se ne večajo težave v dunajskem parlamentu. Naši redki poslanci v centralnem parlamentu — po letu 1861. — so že vršili neko kontrolo s svobodno besedo, ki jim je bila na tribuni parlamenta dana. Vse skromne koncesije avstrijske vlade v tem pogledu so istrski slovanski politiki izsilili z mučno in dolgotrajno borbo.

Revizija ljudskega štetja za Trst leta 1910

Primorski Slovenci so doživeli pred letom 1914. le eno pomembnejše zadoščenje od avstrijske uprave. To je bila revizija ljudskega štetja za Trst leta 1910. Prekrivče je bilo slepariva tržaških uradnikov magistrata, da bi ga moglo Namestništvo tako eksponirane dežele izpeti po rezultatih volitev v državni zbor leta 1907. To ni bilo mogoče zaradi inozemstva in zaradi vloge Slovanov v dunajskem parlamentu. Revizija je za Slovence v Tržaški deželi pomala ogromen uspeh. Našteli so 20.702 Slovenca več kakor pri štetju magistrata. Število Slovencev se je na temelju revizije zvišalo od 36.208 na 46.910, torej za 36,4%. To je bil le akt pravice in spodobnosti za časa, ko je bil Hoherlohe namestnik v Trstu. Namestniki pred njim Depretis, Hinaldini in Goess so storili vse mogoče, da se zadrži v Primorju bujna sila Slovanov in se ohranijo do skrajnosti veliki privilegiji Italijanov in Nemcev.

Primorski Italijani niso bili zadovoljni s podatki ljudskega štetja iz leta 1846. Po letu 1848 so začeli skrbeti, da bi se izkazana številčna premoč Slovencev in Hrvatov v Istri zabrisala. Pritiskali so na vlado, da je končno poslala v Zahodno Istro komisarja — gotovo Italijana —, da ponovno prouči narodnostne razmere v Istri. Komisar je delo za Italijane ugodno opravil. V poreškem političnem okraju je ugotovil, da govori 11.885 Hrvatov in 2085 Slovencev (očitno Hrvatov, ki so se sami nazivali «Slovinceve») mešanico slovanskega in italijanskega jezika. Steje jih že za potujčene in jih prišteje Italijanom, mečem ko jih je ljudsko štetje iz leta 1846. uvrstilo med Hrvate. Očitno je bilo za političen migljaj v korist Italijanov. Czoernig, ki je vodil štetje iz leta 1846, in je imel dobre razloge za uvrstitev teh 13.970 «mešancev» med Hrvate, je sprejel za leto 1857 te Hrvate med Italijane ter našel 190.258 Jugoslovanov in 72.303 Italijanov. S tem se je razmerje Slovencev in Hrvatov v Istri znižalo od 72,99% na 68,86 odst. in razmerje Italijanov povišalo od prvotnih 26.31% na 30,78%.

Czoernig mlajši je na temelju velike ko ekature Czoerniga starejšega v korist Italijanom na dne 31. XII. 1880 je 152.470 Jugoslovanov in 73.970 Italijanov. V procentih se je razmerje za Jugoslovane zopet poslabšalo na 66,86% in Italijanov zvišalo na 32,44%.

Korektura na temelju poročila pristranskega komisarja, ki ga je sprejel kompetenten človek Czoernig starejši, je bila za Hrvate v Zahodni Istri usodepolna. Naša se na stari politični okraj Poreč, zlasti na stari sodni okraj Buje. Glede Czernja «korekture» ugotavljajo vsi znanstveniki govor slovenskega izvora, ki je prepleten z mnogimi italijanskimi izrazi. Morfologija tega govora je seveda bila stoodstotno hrvatska. Norbert Krebs, avstrijski avtor «Die Halbinsel Istrien», ugotavlja ča je tip ljudi na tem področju čisto slovanski.

Geografska karta o italijansko-jugoslovanski narodnostni meji

Na geografski karti o italijansko-jugoslovanski narodnostni meji, ki jo je izdal kartografski zavod Italgeo v Milanu leta 1945, ter je izdelana po podatkih italijanskega ljudskega štetja iz leta 1921., ki so spopolnjeni s podatki ljudskega štetja iz leta 1910. in z drugimi uradnimi viri, je vse to ozemlje, po površini skoraj ves stari politični okraj Poreč, začrtano z rdečimi črticami, ki jih legenda označuje kot «Parlate ibride italo-slave (schiavetto)» («mešana govorica italijansko-slovanska schavetto»).

Pojasnilo te govorice s «schiavettom» pač dokazuje, da je govorica po izvoru popolnoma slovanska in ima za določbo narodnosti veliko prednost pred italijanskimi besedami, ki jih je prevzela, kakor se to sploh dogaja pri narodih pod tujimi gospodarji in vladajočimi krogi. Italijanske besede je vpletel v teku časa italijanski uradni jezik in gospodarska in družabna podrejenost hrvatskega elementa.

Kaj je bilo krivo zaostalosti ljudstva

Oni komisar in meročajni avstrijski uradniki, zlasti Czoernig starejši, so bili v zelo slabi veri, ko so popravili prvotne podatke ljudskega štetja iz leta 1846, in pripisali Italijanom 13.970 pristnih Hrvatov. Saj govore vsi ti ponarejeni «Italijani» še sto let pozneje «schiavetto», kakor nam pojasnjuje legenda geografske karte Italgea.

Ta potvorba v letu 1857. je v veliki meri kriva zaostalosti tega ljudstva. Vplivala je na upravo, na šolstvo ,na občinsko upravo, na zastopstvo v državnem in deželnem zboru. Sicer napredujoča hrvatska politična in gospodarska organizacija ni imela do najnovejših časov pristopa na to ozemlje. Šele Ciril-Metodove šole so vnesle prve žarke narodne prebujenosti. Hrvati so v Istri vzdrževali 40 Ciril-Metodovih šol. Hrvatska gimnazija v Pazinu je od leta 1908. naprej čajala že novo hrvatsko inteligenco iz teh krajev. Potrebno je bilo le kako desetletje mirnega kulturnega in zadružnega gospodarskega dela in iz «schiavetta» bi izginila vsa italijanska primes, kakor da je ni nikoli bilo. Živi jezik tega področja bo le bogatil knjižno srbohrvaščino.

Vsa avstrijska ljudska štetja po letu 1880. so se vršila na temelju občevalnega jezika in so dovedla do zboljšanja italijanskega narodnostnega razmerja proti Jugoslovanom v Istri pri ljudskem štetju leta 1910 na 39% prebivalstva proti 54,50% Jugoslovanov. Italijani so od 1846. do 1910. napredovali za celih 12,89% in Jugoslovani padli za celih 18.49% v razmerju prebivalcev Istre po narodnosti.

Z uvedbo ugotavljanja občevalnega jezika v ljudskem štetju so se odprla na široko vrata vsej veliki mistifikaciji narodnostnega stanja v Istri.

«Občevalni jezik» je bil pripomoček sofistov avstrijske uprave in je služil v prvi vrsti germanizaciji. Za ogromno število ljudi so določali občevalni jezik uradi in vplivni gospodarski sloji. Veleposestniki, industrija in trgovina. Ti faktorji so vladali zlasti v mestnih občinah. V Primorju so bili vsi ti faktorji, tudi vsa uprava, italijanski.

Vsi tujci, ki so znanstveno analizirali počatke ljudskih štetij v Istri, so ugotovili kričečo razliko med številom pripadnikov naroda po občevalnem jeziku in po intimnem rodbinskem jeziku, narodnosti. Profesor Norbert Krebs z gotovostjo trdi, da bi se število Italijanov v Istri znatno zmanjšalo, če bi se ugotavljala pri štetju narodnost namesto občevalnega jezika Do istega zaključka prihaja tudi dr. Manussi-Montesole, ki je celo življenje uradoval na vsiskih mestih državne uprave v Istri in Trstu, in sicer v knjigi iz leta 1936.

Ljudsko štetje iz leta 1910. je po občevalnem jeziku v Istri našlo 193.841 Slovencev in Hrvatov (54,50%) in 145.803 Italijanov (39,2%).

Leta 1910 je bilo v Istri dve tretjini Jugoslovanov in ena tretjina Italijanov

Za vse objektivne strokovnjake pa je bilo leta 1910. v Istri po narodnosti 2/3 Jugoslovanov in 1/3 Italijanov, torej okoli 245.733 Jugoslovanov in 84.911 Italijanov.

Profesor Roglić prihaja do istega zaključka in ga podpre s podatki volitev za državni zbor na Dunaju v letih 1907. in 1911.

Leta 1907. so dobili jugoslovanski kandidati v Istri od 57 tisoč 836 oddanih glasov 32.380 in italijanski 14.270. Gospodarska odvisnost velikega števila hrvatskih kmetov in delavcev od italijanskih delodajalcev je dala mnogo naših glasov italijanskim listam. Proces prebujenja narodne zavesti, zlasti v zahodni Istri, tedaj še ni bil dokončan. Deželna uprava je bila trdno v rokah Italijanov, ki so odklanjali hrvatske šole. Ciril-Metodova družba jih je vzdrževala 40. Italijanom ni bilo treba hoditi v te šole, ker so imeli svojih dovolj in se Ciril-Metodova družba ni nikoli ukvarjala z mislijo, da vzgaja italijanske otroke. Te šole in napredujoča politična in gospodarska organizacija istrskih Hrvatov bi bile omogočile v celi severno-zahodni Istri vsem Hrvatom po krvi in jeziku, da se zavestno izražajo za svoje politične zastopnike.

Mistifikacija iz leta 1857. (Czoernigova korektura) in nadaljnje avstrijske statistike na temelju občevalnega jezika so jedro vseh političnih krivic v Istri, ki so v tako veliki meri zadrževale naš normalen napredek.

Potrebno je analizirati avstrijska ljudska štetja od 1846. do 1910., da se vidi, kako so Italijani, gospodovalni narod Istre v tem razdobju, izkoristili konjunkturo splošnih avstrijskih političnih razmer v svojo korist.

Načelo avstrijskega boja proti Slovanom, da se vzdrži hegemonija Nemcev, je avtomatično vzdrževalo hegemonijo Italijanov v Istri. Hegemonijo v Bujah je vzdrževal odpor Dunaja proti nastopajoči demokratizaciji.

Celo dobrohotnost lokalne uprave ne bi znatno pomagala slovanskim kmetom in delavcem v Istri. Italijanska močna pozicija v Istri do italijanske okupacije leta 1918. je izredne zgodovinske konjunkture. V naprednih razmerah bi po svoji številčni moči bili neznatna manjšina, razkropljena večinoma po mestih, ki so bila med seboj zelo oddaljena. Za mesta bi delovali zakoni naravne penetracije podeželja in izključena bi bila asimilacija Hrvatov in Slovencev. Njihova politična moč bi odgovarjala točno njihovemu pravemu številu in posledici razkropljenosti po celi deželi.

V. R.

(Nadaljevanje sledi)

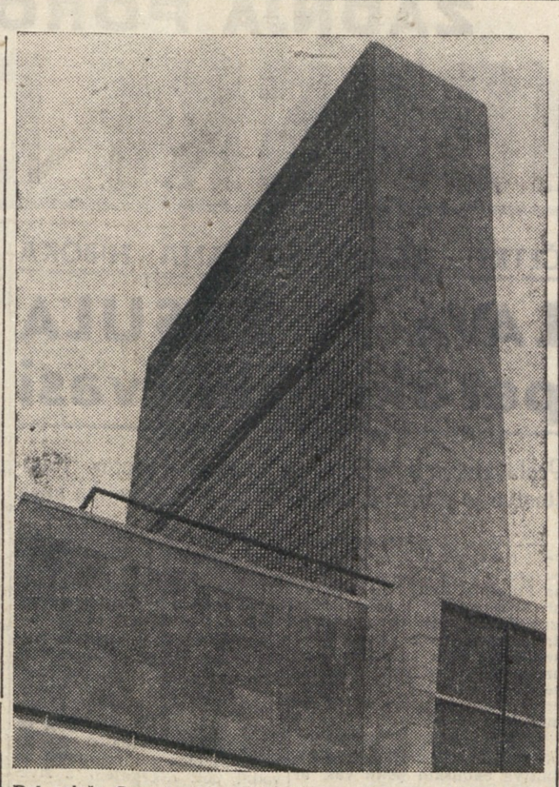

Del palače Organizacije združenih narodov na Manhattanu.

POROKE, ROJSTVA IN SMRTI V PRETEKLEM LETU PO VSEM SVETU

Kje je najboli naraslo prebivalstvo?

V Izraelu je bilo največ porok - 49,9 otrok na tisoč prebivalcev v srednje ameriški republiki Guatemali - Izredno visoka umrljivost v Indiji - Stanje v Jugoslaviji in angloameriški coni STO

Po vojni je prebivalstvo na svetu zelo naraslo, ker se je povečal naravni prirastek prebivalstva, kar je pripisovati višjim relativnim številom rojenih (kar se računa na 1000 prebivalcev) ter zmanjšani umrljivosti, (število umrlih se tudi računa na 1000 prebivalcev). Na razpolago so nam sedaj najnovejši statistični podatki Statističnega urada Združenih narodov o naravnem gibanju prebivalstva za leto 1950 za celo vrsto držav. Naravno gibanje prebivalstva pojmujemo namreč tako, da gre za spremembe v prebivalstvu samem, za poroke, rojene in umrle ,mednarodno pri mehanskem ali selitvenem gibanju govorimo o migraciji (selitvi) prebivalstva, večinoma preko državnih meja, ker je notranjo migracijo veliko težavneje zajeti kot zunanjo migracijo, kakor imenujemo migracijo prek državnih meja.

Na prvem mestu so objavljeni podatki o porokah, ki kažejo, da je v preteżni večini držav lani število porok padlo (računajoč število porok na 1000 prebivalcev). Izjema so v tem pogledu le maloštevilne države, med katerimi so ZDA, kjer je število porok naraslo zaradi vojne: ljudje namreč sklepajo zakone, preden so vpoklicani v vojaško službo ali takoj po vpoklicu. Nadalje je izjema Izrael, to pa zaradi tega, ker ima Izrael stalen dotok priseljencev, med njimi pa je mnogo ljudi v starosti, ki je primerna za poroko. Poleg tega pa vlada tudi v Izraelu optimizem glede bodočnosti države kljub obkroženosti Izraela po arabskih državah. Izrael ima sploh največjo kvoto porok na svetu s 13. Za primer navajamo, da je bila leta 1949 kvota porok v Jugoslaviji (število porok na 1000 prebivalcev) 12.9. Naslednja najvišja kvota porok pa je bila zabeležena v ZDA z 11.2. Izredno nizke kvote porok izkazujejo države latinske Amerike. Najbolj izrazita sta primera Peruja in Dominikanske republike, ki izkazuj ta 2.7 porok na 1000 prebivalcev v letu 1949, (leta 1950 se je dominikanska kvota dvignila na 6.1). Nada je ima a nizko kvoto porok Nikaragva in Guatemala s 3.1. Vzroki za tako nizke številke so v tem, da se številne poroke ne registrirajo in da se zakoni sploh ne vpisujejo.

V Evropi izkazuje a relativno največ porok dve izrazito katoliški državi: Italija s 7.5 in Španija s 7.4 porokami na 1000 prebivalcev (leta 1950).

Najvišje relativno število rojenih na svetu izkazuje srednjeameriška republika Guatemala, kjer je znašalo lani število rojenih na 1000 prebivalcev 49.9, leta 1949 pa je prišlo celo 51.5 rojenih na 1000 prebivalcev. Med evropskimi državami je po relativnem številu rojstev na prvem mestu Jugoslavija s 30 rojenimi otroki na 1000 prebivalcev l. 1949. Druga po relativni visini rojenih je Finska ,ki je izkazovala leta 1949 še 25,8, lansko leto pa samo še 24 rojenih na 1000 prebivalcev. Italija izkazuje v l. 1950 na 1000 prebivalcev 19.6 rojenih, leta 1949 pa jih je bilo še 20. Pred vojno je izkazovala leta 1937 Italija (na tedanjem ozemlju) 22.9 rojenih, leta 1939 pa 23.8 in je bilo relativno število rojstev v Italiji razmeroma znatno. Najmanjše število rojenih izkazuje jo v Evropi: Luksemburg 14.7, Avstrija 15,1 in Zahodna Nemčija 16.2 (vsi podatki za leto 1950). Zanimivo je pačanje relativnega števila rojstev v Veliki Britaniji, kjer se je to število zmanjšalo od leta 1949 na 1950 od 17 na 16.1 in je sedaj angleška kvota nižja kot je zahodnonemška. Primerjava s predvojnim časom kaže, da je bilo po vojni, tudi v zadnjih letih še vedno rojenih več kot pred vojno (v povprečju 1937 do 1939 je znašalo relativno število rojenih v Angliji 15.3), drugačno sliko pa imamo v Zahodni Nemčiji, kjer je leta 1938 prišlo 19.6 rojenih na 1000 prebivalcev, lani pa komaj še 16.2!

Glede umrljivosti se evropske države ne morejo ponašati, da se je zniževala tako kot se je nataliteta. Najmanjšo umrljivost na svetu izkazuje Izrael, kjer je prišlo lani na 1000 prebivalcev samo 6.5 smrtnih primerov. Nadalje je izredno nizka umrljivost v Holandiji. 7.5, Danski z 8.9 (leta 1949) in Norveški z 8.9. Prav nizko umrljivost izven Evrope izkazujejo: Kanada 9, Nova Zelandija, 9.3, Avstralija 9.6 ter z isto stopnjo tudi ZDA. Kakor je visoka rodnost v izvenevropskih državah, tako je v njih tudi visoka umrljivost. Guatemala, ki smo jo srečali na prvem mestu glede rojstev, ima prvo mesto tudi glede umrljivosti z 21.6 na 1000 prebivalcev. Izredno visoka je tudi umrljivost v Indiji s 16, 5. Med evropskimi državami so na prvih mestih: Francija 12.8, Irska in Belgija z 12.6, Portugalska 11, Jugoslavija (1949) 13.5; v Italiji je lansko leto umrljivost padla v primeri z letom 1949 od 10.4 na 9.8.

Umrljivost je predvsem visoka zaradi visoke umrljivosti dojenčkov (t. j. otrok do dosežene prvega leta starosti. Ta je zopet najvišja v izvenevropskih državah. Med evropskimi državami pa je na prvem mestu Romunija s 199 umrlimi dojenčki, kar je tudi prvo mesto na svetu. Izredno visoko otroško umrljivost izkazujejo tudi Čile, Egipt in Kolumbija. Manj kajo pa podatki iz cele vrste nerazvitih držav, ki bi tudi izkazovale visoke številke.

Rezultat ali saldo števila rojenih in umrlih pa je prirastek ali upadek prebivalstva. To imenujemo naravni prirastek, ki nam pove, za koliko se je število prebivalstva v teku enega leta povečalo (imamo tudi primere zmanjšanja, ko je bilo število umrlih večje kot število živih novorojenih). Ta prirastek je zopet največji v izvenevropskih državah. V lanskem letu je bila glede naravnega prirastka na prvem mestu Kostarika z 38.4, sledi: Kolumbija 34.2. Venezuela 32.1, Mehika 29.4, Portoriko 28.7, Cejlon 27.7 in Izrael 26.4. Med evropskimi državami izkazuje v lanskem letu največji naravni priraslek Nizozemska s 15.2. Jugoslavija je leta 1949 izkazovala celo večji naravni prirastek kot Nizozemska, ker je znašala ustrezna številka za Jugoslavijo 16.5, za Nizozemsko pa 15.6. Na alje izkazujejo znaten naravni prirastek v lanskem letu še naslednje države: Finska 13.8., Portugalska 11.9, Češkoslovaška 11.1 in Norveška 10.4. Naravni prirastek je znašal lani v Italiji 9.5, pred vojno v razdobju 1935—1939 pa samo 9.3. To je pripisovati manj visoki natalteti kot zmanjšanju smrtnosti, kar je razvidno že iz prejšnjih številk.

Angloameriška cona Svobodnega Tržaškega ozemlja je glede naravnega priraska na enem zadnjih mest. Za lansko leto pravijo uradne številke, da je bilo na 1000 prebivalcev 10.7 živorojenih in 10.3 umrlih, torej naravnega prirastka 0.4 Upadek prebivalstva izkazuje v zadnjem letu na pr. tudi Berlin, ne glede na selitve. Drugi najmanjši naravni prirastek v Evropi izkazuje za lansko leto Luksemburg z 1.8, ki pa je torej le večji kot tržaški.

D. P.

Po končanem lovu, ko so ribiči oddali ribe v mestno ribarnico, se začenja zanje dnevno delo. Najprej očistijo in pomijejo ladjo, potem pa razpnejo mokre mreže, da se dodobra osušijo. Po pomolu razstavijo vrče, ki jih uporabljajo posebno v tem času. Sami se pa vsedejo okoli raztrgane mreže, da jo pripravijo za naslednji lov.

Italijanski proračun in dolgovi

Italijanski minister Pella je do nedavnega precej govoril in obširno razlagal svoje poglede na italijansko gospodarstvo. Minilo pa je že nekaj časa, odkar je umolknil. Ugledni milanski gospodarski list «24 ore» pravi, da je verjetno tiho zaračil svojih »številnih dolžnosti, ki zavzemajo tudi internacionalen karakter» in da je obenem ministrstvo za bilanco taka zadeva, o kateri nihče ne ve dobro, kaj je pravzaprav.

Vsi vedo, na primer, da spada glavno računovodstvo vlade pod kompetenco ministrstva za bilanco, vendar je še vedno od računovodstva odvisna direkcija za zaklad in ki bi morala pripadati temu ministrstvu, praktično od njega odtrgana.

Po dolgem času je finančni minister Pella torej spregovoril in povedal zanimive podatke o deficitu italijanske bilance. Ta je bil v zadnjih letih takole:

1944—45 leta	247 milijard lir
1945—46 leta	404 milijard lir
1946—47 leta	528 milijard lir
1947—48 leta	846 milijard lir
1948—49 leta	495 milijard lir
1949—50 leta	296 milijard lir
1950—51 leta	193 milijard lir

Žal te številke ne upoštevajo gibanja kapitalov. Kot poudarja «24 Ore» je bilo to prej nepomembno, ker so predstavljala gibanja kapitalov v bistvu investicije. Sedaj pa gibanja kapitalov predstavljajo del stvarnega deficita. Gibanja kapitalov, oziroma deficit, ki izvira iz njih, pa vsako leto rastejo. Tako bo na primer znašal ta deficit v letu 1950—51 94 milijard lir, ki jih moramo prišteti k rednemu deficitu.

Kljub temu, da se je deficit v zadnjih letih nekoliko zmanjšal (in to predvsem po zaslugi ameriške pomoči, ki so jo posredno ali neposredno porabili v ta namen) je ostal še vedno zelo velik. Obenem pa se še vedno širi inflacija, ki bi lahko zavzela precejšnje razmere. Vse mere, ki jih je napravila vlada so le malo učinkovite. Zakon Vanoni ,od katerega so precej pričakovali, je dal le žalostne rezultate. Skupna vsota prijavljenih dohodkov se je le malenkostno povečala (kot je bilo pričakovati v sedanjem birokratskem italijanskem sistemu) in še to povečanje je zadelo predvsem revne sloje.

Zato se pa seveda vedno bolj veča javni dolg, ki je že zavzel ogromne razmere. Leta 1949 je znašal 2.146.842 milijona lir, 1950. leta 2.485.597 milijonov lir in v juniju letos 2.816.970 milijonov lir.

Avstrijska trgovska bilanca v težavah

V preteklem oktobru so zaključili Avstrijci svojo trgovsko bilanco s pasivnim saldom 173 milijonov šilingov. V tem mesecu so uvozili za 1.166 milijonov šilingov. V to številko so všteli dobave na račun ERP, ki so znašale 168 milijonov šilingov. V istem času so izvozili za 825 milijonov šilingov.

V primerjavi s preteklim mesecem je izvoz zaznamoval padec za 25 milijonov šilingov in uvoz krepko povišanje za 121 milijonov šilingov. Položaj je precej težak in ga bodo lahko izboljšali, po mnenju avstrijske trgovske zbornice samo, če bodo povečali dotok turistov in okrepili s pomočjo državnih investicij one industrijske panoge, ki se bavijo prvenstveno z izvozom.

SLAVKO OSTERC (1895-1941)

(Ob desetletnici smrti)

Slovenski skladatelj Slavko Osterc je umrl pred desetimi leti v najtemnejšem razdobju naše zgodovine star komaj 46 let. V vsem svojem bistvu je bil revolucionaren. Naša kulturna javnost ga ni poznala, dokler ni po dveletnem študiju v Pragi prišel v Ljubljano leta 1929. Bil je impulzivne narave, delaven in duhovit, tako da si je kmalu pridobil lep krog študentov na Akademiji za glasbo, ki so se mu priključili kot njegovi učenci in ga priznali za vodjo nove skladateljske smeri. Tako lahko govorimo o Ostercu in njegovi šoli, kajti mnogi izmed njegovih učencev so se pozneje uveljavili tudi sami kot skladatelji. Naj omenim le Marijana Lipovška, Franca Šturma, Pavla Sivica in Dimitrija Žebreta. Da je Osterc v razmeroma kratkem času, ko je deloval v Ljubljani kot profesor in skladatelj, vzgojil pomembno skladateljsko generacijo, priča o njegovi močni osebnosti.

Slavko Osterc se je rodil v Veržeju na Štajerskem. Prvotno je bil učitelj in se je šele kasneje posvetil popolnoma glasbeni umetnosti. Kot skladatelj se je Osterc priključil najmodernejši struji. Vzora sta mu bila A. Schoenberg in A. Haba. S tem, ki je bil njegov učitelj, je ostal do konca svojega življenja v tesni prijateljski zvezi.

Moderna glasbena smer, ki jo je propagiral Slavko Osterc, se je borila proti čustvenosti v glasbi, ter dajala prednost razumskim tonskim tvorbam. Tako je odklanjala harmonično blagoglasje in opirala svojo glasbo predvsem na disonantne akorde. Docela jasno je, da si taka glasba ni mogla utreti poti do široke glasbene publike.

Tako je Osterca cenil in upošteval le ozek krog glasbenikov, ki so videli v njem odločnega in brezkompromisnega zastopnika revolucionarne smeri v glasbi. Dasi je načelno odklanjal vsako romantiko in poezijo, se je pokazala njegova umetniška narava v mnogih kompozicijah večkrat močnejša od njegovih principov, ter nam tako ustvarila dela trajne umetniške vrednosti.

Osterc je pisal predvsem skladbe za orkester. Njegovo najpomembnejše delo je njegova simfonija v 4 stavkih, posvečena zdravniku dr. Guzelju. Sledijo Suita z znanim religioznim stavkom, mladinska simfonija «Ideali», Panaceglia in Koral ter simfonični posnetki «Povodni mož» in «Matija». Poleg orkestralnih del je pisal predvsem komorna dela v različnih sestavah ,mnogo pesmi z instrumentalno spremljavo in tri operne enodejanke.

Ostercu so najbolj uspeli njegovi hitri stavki s kontrapunktičnimi obdelavami, a zelo posrečena so groteskna mesta, ki so zanj prav posebno značilna. Iz tega razloga je posegal tudi zelo rad po šaljivih tekstih. Uporabljal je zelo često kombinirane ritme, skladbe, bil v vseh ozirih originalen in samosvoj, ter si je mogel tako ustvariti svoj glasbeni izraz, svoj osebni stil.

Za naš glasbeni razvoj je Osterčevo delo zelo pomembno. Prineslo je v naše, takrat mrtvo glasbeno življenje, mnogo zdravega impulza. Z Ostercem je naša glasba prvič posegla v problematiko evropskega ustvarjanja. Predvsem se je pa obogatila naša glasbena literatura s tehtnimi umetniškimi deli.

STALNA RAZSTAVA INOZEMSKE LITERATURE V ZAGREBU

Vseučilišče v Zagrebu je organiziralo stalno razstavo inozemske literature, katero je odprl rektor pred povabljenimi gosti. Prisotnih je bilo tudi precej znanstvenih in kulturnih delavcev iz Ljubljane, med njimi predvsem univerzitetni profesorji in zastopniki založb.

Prizadevnost nekaterih sočelavcev zagrebške tehnične fakultete in popularnost Zagrebškega velesejma sta pripomogli, da je okrog 200 založnikov — največ nemških, švicarskih in avstrijskih — dalo za razstavo na razpolago okrog 5500 najnovejših strokovnih knjig in okrog 450 strokovnih revij, predvsem tehničnih in medicinskih.

MEŠTROVIČEV PAVILJON JE ODPRT OBISKOVALCEM

Veliki umetnik Ivan Meštrovič ima v Zagrebu v Mletački ulici 10 svojo hišo in paviljon. V paviljonu so mnoga dragocena dela iz marmorja, bronaslesa, kamna in mavca, od skulptur pa so večji del portreti, med njimi tudi trije avtoportreti umetnika. Razstava je zdaj odprta za javnost. — *MB.*

"ZA NAŠEGA DIJAKA"

PREBENEG: Krmec Karlina lir 50, Kermec Valerija 50, Bandi Marija 50, Žerjul Bruno 50, Bandi Peter 50, Banči Amalija 50, Kocjančič Marija 100. Rapotec 500, Olenik Cvetko 400, Bandi Lucija 50, Kraljič Angel 500, Blokar Zora 50, Bizjak Angela 100, Rapotec Antonija 100, Bandi Mirka 100, Bandi Ivana 100, Bandi Oliva 100, Kocjančič Josip 100. Žerjul Aubin 50, Slavec Peter 50, Kozina Angela 100, Bandi Josip 100, Kraljič Ermano lir 100.

DOLINA: Slavec Mira lir 100, Pauger Antonija 100, Slavec Ivanka 100, Prašel Pavlina 100, Sancin Peter 100. Sancin Ivan 100, Žerjal Angela 50, Lavriha Marija 50, Bandi Marija 150, Ota Justina 100, Felicijan Virgilij 60, Klabjan Marija 50, Stranj Marija 70, Svara Ida 50. Lovriha Urša 100, Sancin Antonija 50, Stranj Celestin 100, Furlan Ivanka 100, Ferluga Marija 100, Stranj Frančiška 50, Čuk Frančiška 100, Mahnič Milja 100, Smotlak Olga 400, Ota Marija 100, Pangerc Justina 200. Lovriha Draga 200, Žerjal Josip 150, Stranj Ivan 100, Stranj August 300, Sancin Bruna 100, Ota Pangerc M. 100, Svab Ludvik 300, Grepajc Karla 100, Stranj Avgustina 100 Kocjančič Vilko 100. Kocjan Emilija 100, Prašel Gilda 100, Prašel Antonija 50, Sancin Agata 100, Slavec Antonija 100, Furlan Justina 100, Smotlak Marija 100, Čuk Željko 30, Sancin Josip 50, Jercog Valentin 100, Stranj Lucija 100. Kocjan Marija 50, Sancin Mario 50, Sancin Nada 50, Barut Marija 150, Foraus 100, Slavec Zofija 300, Mahnič Rudi 65, Vodopivec Angela 100, Stranj Lucija 100, Stranj Marija 200, Lovriha Antonija 100. Jercog Angela 50, Prašelj Josip 50, Slavec Ivan 140, Čuk Mario 100, Kocjančič Pera 100, Kocjan Marija 150, Sancin Marija 100, Kocjančič Angela 100, Ogrin Olga 200. Stranj Zofija 100, Simič Genoveffa 200, Lovriha Marija 100, Ota Angela 50, Ota Marija 50, Ota Josipa 80, Jercog Marija 50, Ota Ivan 50, Kocjančič Rozina 50, Kocjančič Marija 50. Stefan Albin 100, Kunec Rihard 50, Kocjančič Bernarda 50, Ota Gizela 100, Gropajc Josip 100, Stranj Ivan 100, Ota Ernesta 100, Kavs Ivan 100, Ota Nača 150, Stranj Marija 50. družina Semec 300, Stranj Irma 100, Stranj Ivan 50, Prašelj Alojzija 100, Zgur Ivan 200, Stranj Anton 300, Prašelj Elza 100, Klabjan Karolina 200, Sancin Francka 50. Prašelj Josip 100, Samec Alma 100, Pečar Marija 100, Sancin Aloizija 30, Stranj Marija 50, Stranj Martin 100, Komar Josipina lir 50.

KRALJ NA BETAJNOVI

Po uprizoritvi Ljudskega gledališča v Kopru 1. decembra

V Kopru so lahko zadovoljni z lepim uspehom prve premiere stalnega ansambla. Igralci so dokazali, da tvorijo že lepo skupino, katera lahko izbere tudi tako zahtevno igro kot je Cankarjeva drama «Kralj na Betajnovi». Ne bom se spuščal v razčlembo dela, saj ga skoro vsi Primorci poznajo, kar ni čudno, ko pa so ga v Trstu po prizadevanju igralca Milana Skrbinška igrali že v sezoni 1918—19. Od tedaj so Primorci še mnogokrat imeli priliko videti to dramo. Slovensko narodno gledališče za Svobodno Tržaško ozemlje je z njo gostovalo v Kopru januarja 1948.

Režija tovariša Freliha Evgena je dokazala, da je pravilno dojel smisel igre. Postavil je na oder dobro dognane značaje posameznih likov. Ni iskal sicer zunanjih efektov; celo takim, ki so nekje označeni v igri, se je umaknil (tako na pr. ni bilo čuti strela na koncu drugega dejanja). Zato si je pa tembolj prizadeval, da je vse pravilno potekalo in da so dogajanja naravno razvijala in s tem privlekla nase pozornost gledalcev. To je že velik uspeh, ki se ga lahko vsak režiser veseli.

Naravnost presenetila me je karakterizacija Kantorja (tov. Oskar Venturini). Mogoče bi moral še bolj podčrtati in prikazati nevarno zver, ki stalno preži v Kantorju, tako da bi gledalec slutil že prej, da se Maks igra z nevarnim tekmecem. Bistveno nalogo je pa rešil zelo prepričevalno in že to je dokaz, da ni samo razumel Kantorjev značaj, ampak da se je poglobil v samo igro, tako da je lahko z naravnimi pripomočki (visoka postava, zveneč glas, avtoritativen nastop) izdelal lik.

Tov. Kralj Dušan je podal Maksa tako, kakor sem od tega mladega nadarjenega igralca pričakoval. Živel je to vlogo; in če sem ob zaključku prvega dejanja pogrešal nekoliko večje intenzivnosti, ali če se mi je zdel v drugem dejanju (v odločilnem prizoru s Kantorjem) vendar malo prepatetičen, je bilo to morda samo zaradi gledalcev, ker bi si želel od njega res najboljše.

Županiku je Klasinc Tugomir prikazal v pravi luči. Nedvomno spada med najboljše moči ta novinec v igralski družini in je njegova pojava vplivala zelo ugodno pri poteku igre. Nekatere podrobnosti v izdelavi lika so bile mojstrske.

Tov. Tomšič, ki je igral Bernota, bi še bolje uspel, če bi bil v vseh prizorih tako prepričevalen, kakor je bil v drugem dejanju v dvogovoru s Francko. Francki tov. Tončke Goričeve bi ne mogli drugega očitati kot nekoliko odvečne čustvenosti. Francka ni tako zelo sentimentalna in mehka, saj mora biti nasprotje Nini, tej zasanjani in boleči deklici, ki jo je Cankar tako krasno zamislil. S tem pa nočem zmanjševati vrednosti te igralke, ki se je resno potrudila ustvariti človeški in verjeten lik.

Nino je tov. Lukša Lada v resnici doživela. Cankar je to podobo naslikal s toliksno poezijo, kot da pred nami ne stoji deklica iz mesa in krvi. Njena bojazen, njeno verno zaupanje v Maksa, katero jo dviga iz mrtve in strašne vsakdanjosti, ustvarja v gledalcu občutek globoke ginjenosti. To je tudi tov. Lukša dosegla.

Prizor iz Cankarjeve drame «Kralj na Betajnovi».

Od ostalih igralcev bi pa omenil še posebno tov. Miakar Stano, ki je v vlogi Hane prepričevalno vplivala. Njej se pozna, da je že mnogokrat nastopala na odru. Njen nastop je zaokrožen, nič nesigurnosti in treme.

Moral bi pa že takoj med prvimi imenovati oba Kantorjeva sina: Pepčka in Franceljna. Posebno tov. Žerjal Zoran kot Francelj se je izkazal.

Krmec Pukščica Staneta bi na gledalce še mnogo bolj prepričljivo vplival, če bi znal obdržati skozi vso igro svoj značaj. Sicer je to dober karakteren igralec, ki bi potrebval samo nekoliko globlje poglobitve v igro samo.

Lužarico je Vrečko Sonja zelo enostavno, a zato tembolj učinkovito predmašala; tudi njena otroka sta se dobro odrezala.

Sodnik (Martinuzzi Edvard) mi je v svojem nastopu ugajal, manj me je pa prepričal adjunkt Oskrbnik (Kaligarič Oktavij) je zadovoljiv.

*Zadnji prizor igre pa je poglavje zase. Če so se nekateri kmetje, kot tisti, ki mu ni mar, kogą bi volil, kar dobro odrezali, bi pa pripomnil, da so drugi iskali nekakih komičnih prijemov, kjer jih ni, in da je po Kantorjevem govoru čisto na koncu igre nastal predolg, mučen molk in da je bilo prit

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Iz severozahodne Afrike se bliža nova fronta vremenskih motenj, ki bo že ponoči povzročala pooblačitve in manjše padavine. Čez dan oblačno nestalno vreme, z možnostjo padavin. Temperatura se bo znatno dvignila. Danes smo imeli v Trstu najnižjo temperaturo 5.7 stopinj; in najvišjo 10 stopinj.

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cone Trsta:** 13.45: 15 minut tangov; 18.30: Igra klavirski kvartet. — **Trst II.:** 18.15: R. Strauss: Junakovo življenje; 21.30: Beethoven: Simfonija št. 9 v d-molu. — **Trst I.:** 14.10: Gianni Zafred in njegov orkester; 20.00: Prenos iz milanske Scale: pričetek operne sezije. **Slovenija:** 20.20: G. Tartini: življenje in delo.

FRANCOSKI PARLAMENT RAZPRAVLJA O SCHUMANOVEM NAČRTU

Churchill gre v Pariz

Razgovarjal se bo z ministrskim predsednikom Plevenom - Konec meseca pa se bo sestal v Washingtonu s predsednikom Trumanom

PARIZ, 6. — Iz dobro obveščenih krogov poročajo, da bosta 17. decembra angleški ministrski predsednik Churchill in zunanji minister Eden odpotovala v Pariz na razgovor z ministrskim predsednikom Plevenom. Šele potem pa bosta nadaljevala svoje potovanje v Združene države, kjer bosta imela v prvih dnevih januarja razgovore s predsednikom Trumanom. Angleško zunanje ministrstvo je dolgo časa molčalo o potovanju v Pariz, danes pa je vest uradno potrdilo.

V tukajšnjih diplomatskih krogih ne skrivajo veselja spričo Churchillove odločitve, da se porazgovori s Plevenom in Schumanom, in menijo, da je to nov «dokaz izvrstnih francosko-angleških odnosov.»

Glavni namen obiska angleškega ministrskega predsednika je, seznaniti francosko vlado z mislimi, ki jih bodo nato razvili v Washingtonu ob priliki razgovora s predsednikom Trumanom. Zdi se, da v tem razgovoru Churchill ne bo nastopal kot glasnik Evrope, ker se bodo njegovi pogledi, ki jih bo obrazložil pred predsednikom, nanašali samo na Veliko Britanijo. Vendar ne bo zavzel nobenega stališča, ki bi bilo v opreki s francoskimi interesi, in prav zaradi tega bo prišlo tudi do razgovorov s Plevenom in Schumanom.

V francoski državni skupščini so pričeli z razpravo o podpisu Schumanovega načrta. Šest komisij je že pregledalo besedilo pogodbe od teh so se štiri izjavile v prid sprejemu, ena je zahtevala odložitev diskusije, medtem ko je komisija za obrambo zahtevala, da sporazum odklonijo. Diskusija se je pričela s predložitvijo načrta s strani poročevalca Floreta. Razpravljanje o tem vprašanju predstavlja prvo obširnejšo diskusijo sedanjega parlamenta o francoski zunanji politiki, na koncu katere bodo ugotovili, če je zamisel o enotni Evropi ustvarila vsaj prvi pogoj, na katerem bo kasneje mogoče «zgraditi celotno stavbo». Francoska skupščina mora sedaj izraziti svoje mnenje, ali odobri ali pa odkloni «pool» proizvodnje premoga in jekla v Franciji, Italiji, Zahodni Nemčiji, Holandski, Belgiji in Luxemburgu za dobo 50 let.

V zvezi z diskusijo o Schumanovem načrtu so francoskemu parlamentu predložili dve resoluciji, v katerih so zahtevali odložitev diskusije o odobritvi tega načrta. Prvo so zavrnili z dviganjem rok. Predložil pa jo je neodvisen poslanec, ki je dejal, da bi uveljavljenje Schumanovega načrta zbrisalo Francijo iz vrste velesil in bi jo ižročilo na milost in nemilost Nemcem, ki «nikoli ne spoštujejo svoje obljube». Drugo to je kominformistično resolucijo pa so odklonili s 515 proti 105 glasovom. Zanjo so glasovali samo kominformistični poslanci. Svojo resolucijo so utemeljevali s tem, da bi «pool» postal samo «super-trust» nekega razreda tehnikov, ki bi dovedel do velike brezposelnosti med francoskimi rudarji.

Na dopoldanskem razpravljanju, ki se bo zaključilo zvečer je demokristjanski poslanec Floret govoril v imenu parlamentarne komisije za zunanje zadeve, ki je že prejšnji ponedeljek odobrila načrt s 23 proti 18 glasovi, in pri tem poudaril, da predstavlja Schumanov načrt «politiko evropske enotnosti proti vsakemu nevtralizmu». Floret je nadalje dejal, da ima pogodba šestih vlad, članic Schumanovega načrta, ki so ga podpisali lani 18. aprila, samo en namen, in sicer služiti miru in rešitvi francosko-nemška nasprotstva.

Češkoslovaška vlada o sprejemu Italije v OZN

PARIZ, 6. — Praški radio je sporočil, da je češkoslovaški zunanji minister danes izročil veleposlaništvom ZDA, Velike Britanije in Francije v Parizu note enake vsebine, ki predstavljajo odgovor češkoslovaške vlade na note, ki so jih tri velesile poslale češkoslovaški glede revizije italijanske mirovne pogodbe.

Praška vlada izjavlja, da pristaja na revizijo italijanske mirovne pogodbe pod pogojem, da pregledajo tudi mirovno pogodbo z Bolgarijo, Romunijo in Madžarsko. Nota nadalje pravi, da bi Češkoslovaška sprejela vstop Italije v Organizacijo združenih narodov le pod pogojem, da istočasno sprejmejo v ta mednarodni organ tudi Bolgarijo, Romunijo in Madžarsko.

Govor admirala Fechtelerja

MEMPHIS, 6. — Voditelj glavnega stana ameriške mornarice admiral Fechteler je danes govoril na nekem sestanku krajevne ladijske zveze, na kateri je dejal, da bo v najkrajšem času samo ena letalonosilka zmožna napadati cilje, ki bodo oddaljeni po 1000 kilometrov, pri čemer bo uporabljala atomske bombe manjše učinkovitosti. Te napade bodo lahko izvedli iz kateregakoli morja. Dejal je, da bodo morali ladje, ki sedaj spadajo pod tako imenovano «rezervno floto» spremeniti v take ladje, s katerih bodo lahko spuščali rakete, ki jih bodo vodili s posebnimi radijskimi pripravami.

PO DRŽAVNEM UDARU V SIRIJI

Egipt in Libanon nasprotujeta iraškemu zgledu

BAGDAD, 6. — Egiptovska in libanonska vlada sta danes sporočili iraški vladi, da je sirijski položaj notranje vprašanje, ki se tiče samo Sirijcev in da egiptovska in libanonska vlada ne bosta sledili iraškemu zgledu. Irak je namreč v svojih sporočilih omenjenima vladama najavil, da bi ne priznaval «dejanskega položaja po državnem udaru polkovnika Šišaklija v Siriji».

Tudi Jordanija je s tem v zvezi pojasnila svoj položaj, ki je enak egiptovskemu in libanonskemu. Domnevajo, da tudi Saudska Arabija namerava zavzeti enako stališče. Bagdadska vlada je torej glede svojega odnosa do Sirije popolnoma osamljena med državami arabske lige.

S kraljevim dekretom so podaljšali počitnice parlamenta v Bagdadu za en mesec.

ČETRTI IZBRUH VULKANA HIBOKA

LAVA JE ZASULA pet okoliških vasi

Prebivalstvo je mislilo, da bo «konec sveta» - Rastlinstvo je požgano, kot da bi ga uničila velika suša

MANILA, 6. — Vse dosedanje vesti o številu mrtvih, ki jih je povzročil izbruh vulkana Hibok na Filipinih, so si zelo nasprotne. Nekateri trdijo, da je doslej izgubilo življenje pet sto ljudi, drugi pa navajajo število 2.000 kot popolnoma zanesljivo in precej blizu točnosti. Najbolj verjetno izmed vseh pa je uradno poročilo, ki pravi, da je 186 mrtvih.

Vulkanski izbruh je nastal tako naglo, da večji del prebivalstva okoliških petih vasi ni utegnil ob pravem času zapustiti ogroženi kraj. Žareča lava in druga vsebina, ki je privrela iz vulkanskega žrela, je te vasi popolnoma uničila in po nepotrjenih vesteh naj bi bili vsi prebivalci mrtvi. Nad otokom se zadržuje gost dim, zaradi katerega je celo sredi dneva na otoku precej temno. Preprosti ljudje so se tega naravnega pojava tako prestrašili, da so ga imeli za «konec sveta». Rastlinstvo je popolnoma požgano, tako da je podoba, kot da bi bila pokrajina uničena zaradi prevelike suše.

Predsednik krajevnega Rdečega križa je naglasil, da ni vzrokov, zaradi katerih naj bi se prebivalstvo še nadalje stražilo. Izseljevanje prebivalstva se nadaljuje ob pomoči vojske, filipinske in ameriške vojaške mornarice. Najtežje ranjence so z letali prepeljali na bližnje otoke. Na vzhodnem delu otoka Maninguin so vzpostavili začasno bolnico in begunsko taborišče.

V dopoldanskih urah je pričel vulkan Hibok ponovno bruhati. Do sedaj je ta poslednji izbruh napravil največ škode. Doslej še niso sporočili, koliko žrtev je povzročil poslednji izbruh. Mesto Manbajao so izpraznili, otok pa po zračni in vodni poti oskrbujejo z živežem.

POPLAVE V PADSKI NIZINI

Na osušenih krajih se podirajo številne hiše

ROVIGO, 6. — Na osušenih predelih so zabeležili številne primere, da so se v zadnjih dnevih zaradi oslabelih temeljev in zidovja, porušile v Polesine številne hiše. Oblasti so prepovedale beguncem, da bi se vrnili v občine Polesella, Guarda Veneta, Crespino, Villanova Marchesana, Fiesso, Occhiobello, Loreo, Rosolina, Donada, itd., medtem ko so dovolili vselitev prebivalstva v Rovigo, Adrio, in še nekatere druge občine.

Novi predlogi delegatov OZN glede nadzorstva na Koreji

Sporazum le v nekaterih nebistvenih točkah - Kitajci in severni Korejci odklanjajo ustanovitev pododbora za razpravljanje o četrti točki dnevnega reda

PAN MUN JOM, 6. — Po današnjem sestanku podbora za premirje je poveljstvo OZN izdalo sledeče poročilo:

«Delegacija OZN je ponovno predlagala, naj razpravljajo o vsaki točki posebej, zato da se ugotovi, o katerih točkah se obe strani strinjata. Severnokorejski in kitajski delegati so danes sprejeli ta postopek, ki so ga bili včeraj zavrnili. Toda na razpravi, ki je sledila, so se sporazumeli samo o nekaterih točkah. Zavezniški predstavniki so tedaj stavili predlog v osmih točkah, ki naj omogoči rešitev tretje točke dnevnega reda.

Ko so zavezniki pozvali nasprotnike, naj pojasnijo svoje stališče glede ustanovitve novega pododbora, ki naj razpravlja o četrti točki (vojni ujetniki), so kitajsko-korejski predstavniki izjavili, da njihov glavni delegat ne bo odgovoril, dokler ne bodo napredovali razgovori glede tretje točke.

Besedilo zaveznižkega predloga je sledeče: 1. vse oborožene sile pod nadzorstvom obeh strani bodo ustavile sovražnosti 24 ur potem, ko bo stopilo v veljavo premirje; 2. vse oborožene sile pod nadzorstvom obeh strani se bodo umaknile in bodo ostale izven demilitariziranega področja v teku 72 ur od uveljavitve sporazuma o premirju, izvzemši oborožene sile, ki bodo imele policijsko nalogo in o katerih se bosta obe strani še prej izrecno sporazumeli; 3. imenovana bo vojaška komisija za premirje z mešanim osebjem z enakim številom članov, ki jo bosta imenovala vrhovna poveljnika obeh strani in ki bo imela nalogo nadzorovati izvrševanje in spoštovanje določb dogovora o premirju; 4. A) vojaška komisija za premirje in njene mešane skupine opazovalcev bodo pooblaščene voditi preiskavo v vstopnih suhozemskih, pomorskih in letalskih pristaniščih in v prometnih središčih vse Koreje, kakor je bilo dogovorjeno med obema delegacijama; dogovorjeno je bilo tudi o svobodnem premikanju teh skupin na glavnih prometnih poteh na vsej Koreji. B) Vojaška komisija za premirje bo imela pravico izvajati zračna opazovanja in delati fotografske posnetke na vsej Koreji. C) Vojaška komisija za premirje bo imela pravico izvajati inšpekcijo na demilitariziranem področju. 5. Nobena od obeh strani ne bo smela povečati svojih edinic, svojega osebja, svoje vojne opreme, svojih vojaških naprav ali materiala, ki bodo na Koreji v trenutku, ko stopi v veljavo premirje. 6. V 72 urah po uveljavitvi premirja bo vsaka od obeh strani umaknila svoje suhozemske, pomorske in letalske sile z ozemlja, ki bo pod nadzorstvom nasprotne strani. 7. Vsaka stran bo upravljala oni del demilitariziranega področja, ki bo na njeni strani od srednje črte v skladu z določbami vojaškega premirja. 8. Dogovor o premirju ne bo stopil v veljavo, dokler ne bo komisija za vojaško premirje organizirana, opremljena s potrebnim osebjem in dokler ne bo pripravljena, da prevzame poverjeno ji nalogo.

Na današnji seji se je pokazalo jasno nasprotje o dveh temeljnih načelih: 1. Delegacija OZN je izjavila, da nasprotuje vsakršni rešitvi, ki ne predvideva zamenjavanja čet; 2. ta delegacija ni v svojih novih predlogih omenila nasprotnih priporočil, naj bi se imenovali nevtralni opazovalci. Z druge strani pa se je delegacija OZN približala stališču severnih s tem, da je omejila na «vstopna pristanišča — suhozemska pomorska in zračna» — one dele Koreje, ki bi jih morale opazovati «informacijske skupine».

Po izjavah predstavnikov OZN sta se obe delegaciji sporazumeli o prvih treh točkah. Tedaj je delegacija OZN stavila že omenjeni predlog in severni so zavrnili predvsem četrto točko, ki se nanašajo na opazovalne skupine.

Na bojišču so bili le manjši spopadi izvidnic. V zraku pa so ameriška lovska letala uničila eno nasprotno letalo.

Indija krepi vezi z državami Srednjega vzhoda

NOVI DELHI, 6. — Tukajšnji opazovalci poudarjajo napore, ki jih je indijska vlada napravila z namenom, da bi okrepila svoje vezi z državami Srednjega vzhoda. Vlada meni, da je medsebojno razumevanje in ureditev prijateljskih odnosov med Indijo in državami Srednjega vzhoda življenjske važnosti za mir in napredek Azije in celega sveta.

Uredili bodo vse potrebno za izmenjavo dijakov in kulturnih delegacij. Indijska vlada je podpisala prijateljsko pogodbo z Iranom, medtem ko bodo v bližnji bodočnosti podpisali enak sporazum s Sirijo in Turčijo. Tudi pogajanja za sklenitev prijateljske pogodbe z Egiptom in Jemenom kažejo dobro.

Potres na Formozi

TAJPEH, 6. — Na otoku Formozi so zabeležili močan potresni sunek, ki je povzročil največ škode ob vzhodni obali. Menijo da ni bilo človeških žrtev.

Pomanjkanje papirja še 25 let

RIM, 6. — Na skupščini mednarodne organizacije za poljedelstvo in kmetijstvo FAO so razpravljali o nizki proizvodnji papirja v skoraj vseh državah. Skupščina je soglasno sklenila, da je treba zato dvigniti proizvodnjo lesne mase in celuloze. Ravnatelj gozdnega odseka Marcel Leloup je s tem v zvezi izjavil, da je ustanova že pred časom razširila svoje raziskovanje, da bi našla nove surovine, iz katerih naj bi izdelovali papir. Uspehi tega raziskovanja, ki jih bodo čimprej objavili, so dokazali, da za izdelovanje papirja lahko uporabljajo katerokoli vrsto lesa. Priporočili so nadalje državam, ki dobavljajo surovine za izdelavo papirja, naj bi pri njih zgradili papirnice. V skoraj vseh državah članicah FAO, se trudijo, da bi rešili to vprašanje. V načrtu imajo tudi obširno pogozdovanje. Po presoji izvedencev ustanove FAO bo sedanji primanjkljaj papirja trajal verjetno še naslednjih 25 let.

KINO

V TRSTU

Rossetti. Nocoj odpade predstava zaradi avtomobilske nesreče gospe Renzi.

Excelsior. 15,15, 17.30, 19.45, 22.00: «Pandora», A. Gardner, Mason.

Nazionale. 16.00: «Messalina», Marija Felix.

Fenice. 16.00: «Gospoda, izvolite v kočijo!», A. Fabrizzi.

Filodrammatico. 15.00: «Vam na uslugo, gospa», B. Hope, L. Ball.

Arcobaleno. 15.00: «Rajska ptica» L. Jourdan in D. Paget.

Astra Rojan. 16.30: «Crni gusar», Pedro Armendariz.

Alabarda. 15.30: «Male ženes», E. Taylor, M. O'Brien, J. Leigh.

Armonia. 15.30: «Rdeča čarovnica», J. Wayne in G. Russell.

Ariston. 16.00: «Vojvoda in plesalka», Jean Kent.

Aurora. 15.30: «Monsonska dolina», J. Wayne in S. Gurie.

Garibaldi. 15.00: «Slijajni čas».

Ideale. 16.00: «Pustolovec», D. Fairanks.

Impero. 15.20: «Doživljaj v Kairu», J. Mac Donald, R. Young.

Italia. 16.00: «Stromboli», Ingrid Bergman.

Kino ob morju. 15.00: «Se bo vzšlo sonce», M. Serata, Parvo.

Moderno. 16.00: «Manon», Aubay.

Savona. 15.00: «Cvetje v prahu», G. Garson in W. Pidgeon.

Viale. 16.00: «Tragično čarodejstvo».

Vittorio Veneto. 16.00: «Mama, nikar se ne poročiš», J. Mac Donald, J. Iturbi, J. Powell.

Azzurro. 16.00: «Dunajska dekleta», N. Forst in Dora Comar.

Belvedere. 16.00: «Rumena zastava», R. Widmar in Begeddes.

Marconi. 16.00: «Artagnanov sin», M. Canale in F. Marzi.

Massimo. 16.00: «Pesem reke», A. Leeds in Don Ameche.

Novo Cine. 16.00: «Muke amaconke», L. Darnell in H. Fonda.

Odeon. 15.30: «Pozdravljena Mimili», M. Eggerth in J. Klepura.

Radio. 16.00: «Ukročena amaconka», J. Leslie in J. Craig.

Vittoria. 16.00: «Kameniti cvet», pravljica.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

PETEK, 7. decembra 1951

Poročila ob 7.00, 13.30, 19.30, 23.05. 7.15 Jutranja glasba. 13.45 15 minut tangov. 14.00 Pojeta Franja Senegačnik in Tone Kozlevčar. 14.30 Od včeraj do danes. 14.35 Ottorino Respighi: Fantastična prodajalna. 18.00 Kmečki ansambli. 18.15 Radijski vedež. 18.30 Igra klavirski kvartet. 19.00 Igrajo slavni solisti. 23.10 Glasba za lahko noč.

TRST II.

7.30 Jutranja glasba. 11.30 Glasba iz revij. 12.00 Sodobna Anglija. 12.10 Za vsakega nekaj. 13.00 Glasba po željah. 17.30 Plesna glasba. 18.00 Glas Amerike. 18.15 R. Strauss: Junakovo življenje, op. 40. 19.15 Komorna glasba. 20.00 Slovenski narodni motivi. 20.45 Lahka glasba. 21.00 Koncert iz Londonskega študija. 21.30 Beethoven: PSimfonija št. 9, v d-molu. 23.05 Počasni ritmi. 23.32 Polnočna glasba.

TRST I.

7.45 Jutranja glasba. 12.00 Sambe, konge in rumbe. 12.20 Rapsodije. 13.25 Sem in tja po svetu. 14.00 Tretja stran: glasbene vesti Giulia Viozzija. 14.10 Gianni Zafred in njegov orkester. 14.30 Dufred in njegov orkester. 15.00 Pregled britanjski valčki. 15.00 Program tanskega tiska. 17.30 Program BBC. 18.00 Ciklus italijanske sonate za violino in klavir. 18.30 Plesna glasba. 19.50 Kratke Sportne vesti. 20.00 Prenos iz milanske Scale: pričetek operne sezije.

SLOVENIJA

12.00 Melodije iz filmov. 12.40 Zabavna glasba. 13.00 Zanimivosti in tehnike, vmes pester glasbeni spored. 14.00 Venček vedrih melodij. 15.10 Zabavna glasba. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 16.20 Koncert po željah. 17.10 Igra Kmečki trio. 17.45 Lahka glasba. 18.10 Za pionirje. 18.30 Igra študentski plesni sekstet. 19.15 Naši najmlajši vam bodo zapeli. 19.45 Zabavna glasba. 20.20 Giuseppe Tartini — življenje in delo (glasbena oddaja s komentarjem). 21.15 Skladbe za fagot in klarinet. 22.15 in 22.45 Igrajo mali orkestri.

ŠPORTNI DNEVNIK

PREDSEDNIK AMERIŠKE LAHKOATLETSKE FEDERACIJE:

Na olimpiadi le resnični amaterji

LONDON, 6. — Predsednik ameriške lahkoatletske federacije Brundage je dejal, da ne bodo mogli univerzitetni študenti ki dobivajo za svojo športno aktivnost kakršnokoli podporo, kandidirati za mesto v reprezentanci ZDA.

To bo znatno oškodovalo samo reprezentanco Amerike; je pa obenem tudi logično, da ameriški funkcionarji ne bodo dopuščali prekrškov amaterskega pravilnika niti pri drugih državah.

* * *

PETERSON, 6. — Francoski in evropski boksarski prvak srednjelahke kategorije Charles Humez bi bil pripravljen preplutj Atlantski ocean. Vendar le pod pogojem, da bi lahko boksal proti Kidu Gavilanu za naslov svetovnega prvaka. Gavilana so baje že obvestili, da bo moral nastopiti proti Humezu.

Orožne vaje v nogometu

Francoska in italijanska vojaška reprezentanca se pripravljata na medsebojni dvoboj

KARLSRUHE, 6. — Pred 12.000 gledalci je francoska vojaška reprezentanca premagala lokalno enajstorico s 3-0.

Italijanska vojaška reprezentanca je porazila Rivarolese z 2-0 (0-0). Igra ni bila posebno dobra. Deloma je krivo tudi slabo stanje igrišča. Kljub temu je proti koncu tekme bilo videti nekaj uspelih potez, pa tudi obramba je postala sigurnejša. Reprezentanti, med katerimi je tudi igralec Triestine Boscolo, so odpotovali domov. Znova se bodo sestali v ponedeljek v Neaplju. Igrali bodo proti belgijski vojaški enajstorici, 23. t. m. pa bodo odpotovali v Nizzo, kjer bodo nastopili proti Francozom.

* * *

BUENOS AIRES, 6. — Nogometna enajstorica River Plate bo odpotovala 15. decembra v Evropo, kjer bo odigrala večje število tekem v Španiji, Italiji, Belgiji in Franciji. Ni izključeno, da bodo Južnoamerikanci nastopili tudi v drugih deželah.

VI. ŠAHOVSKI ŠAMPIONAT JUGOSLAVIJE

RABAR IZGUBIL

Trifunovič se mu je približal na razdaljo pol točke

Rabar je danes izgubil proti Totu. To je bil najvažnejši dogodek dneva. Ker je Trifunovič remiziral proti Janoševiču, je razlika med prvima še vedno pol točke. Do konca manjkajo še tri kola. Bo Rabarju zadostovalo pol točke naskoka? To je centralno vprašanje celega turnirja. Pred njim vse drugo naravnost izgine. Pozabimo celo na slab uspeh nekaterih favoritov.

Rezultati XVI. kola: Matanović - Longer remi; Gligorič - Puc remi; Nedeljković - Milič prekinjeno; Nikolac - Karaklajić 1-0; Fuderer - Andrič prekinjeno; Tot - Rabar 1-0; Bajec - Germek remi; Trifunović - Janošević remi; Kindij - Ivkov prekinjeno; Udovčič - Bertok remi.

Po XVI. kolu vodi Rabar z 11 točkami; sledi mu Trifunović z 10,5.

* * *

OSLO, 6. — Prihodnjo nedeljo bodo začeli s prodajo vstopnic za zimsko olimpiado. Samo za hokey bodo začeli prodajati listke šele v januarju.

TENIŠKO PRVENSTVO DRŽAVE VICTORIA

Savitt in Sedgman v finalu

KOOYONG, 6. — Amerikanec Dick Savitt in Avstralec Frank Sedgman bosta igrala v finalu teniškega prvenstva države Victoria. Savitt je porazil v polfinalu Ken McGregorja s 6-3, 6-4, 6-4, medtem ko je Sedgman odpravil Vica Seixasa, zmagovalca prvenstva novega južnega Gallesa, s 5-7, 6-2, 11-9, 7-5.

Wimbledonski prvak je v uri in desetih minutah, kolikor mu je bilo potrebno za Sedgmana, dokončno potrdil povratek v formo. Avstralec se je branil, več ni mogel.

Bolj zanimiva je bila druga igra. V odmoru, po osemdesetih minutah igre, je Sedgman vodil z 2-1. Po tem počitku je prvi gem bil Sedgmanov in občinstvo je burno ploskalo. Seixas se je potem zbral in v desetem gemu celo izenačil. Borba je postala dramatična. Sedgman je bil odločnejši in je zmagal. Nasprotnik je bil mnogo bolj nevaren, kot se je mislilo ob njegovem prihodu v Avstralijo.

Finalna igra bo v soboto.

Predsednik avstralske federacije je medtem sporočil imena igralcev za Davisov pokal: Frank Sedgman, Ken Mc Gregor, Mervyn Rose, Ian Ayre ter Don Candy.

Sovljanski je včeraj doživel svoj prvi poraz s k.o., a kljub temu ostane najboljši jugoslovanski, lahko rečemo celo evropski boksar. Strokovnjaki menijo, da mu razen Madžara Pappa po tehničnem znanju in talentu noben amaterski boksar Evrope ni kos. Zaradi svojih izrednih sposobnosti je bil tudi izvoljen za kapetana evropske reprezentance, ki je nastopila v Ameriki na tradicionalnem dvoboju za «Zlato rokavico».

VČERAJ POPOLDNE SO TRŽAŠKI TELOVADCI ODPOTOVALI V BEOGRAD

Nasprotnik je zelo trd

Včeraj popoldne je odpotovala v Beograd ženska telovadna vrsta tržaškega ZDTV. Na pot so se odpravile Lili Miškulin, Jadranka Jankovič, Milena in Devana Lovrenčič ter Bruna Lapajne. Tržačanke bodo nastopile v soboto proti vrsti beograjskega Železničarja; v nedeljo pa bo akademija, na kateri bodo poleg deklet telovadili tudi moški. Na tej prireditvi bodo Trst zastopali Miloš Stergar, Enio Reinhardt, Vlado Janovski ter Berto Bajec.

Beograjčanke gredo v vrsto najtrših nasprotnikov, proti kateremu se danes lahko nastopi v Jugoslaviji. Po besedah trenerja tržaške vrste Miloša Stergarja «predstavljajo Beograjčanke tričetrt srbske in polovico jugoslovanske reprezentance». Anka Drinič, Vera Marič ter Dragana Djordjevič so že uspešno nastopile v državni reprezentanci ter bo tudi v soboto verjetno omejena borba za prva tri mesta na to trojico. Ostale kandidatinje za beograjsko ekipo so: Nada Spasič, Greta Klinar, Ksenija Gavrilovič ter Ljubica Novičič. Večina od teh je znana tržaški javnosti iz dvoboja med Trstom in beograjskim Železničarjem, ki je bil letos spomladi v Piranu.

Moški nas trenutno ne zanimajo, ker bodo v Beogradu nastopili le v ekshibiciji, ne pa v borbi za točke. Lahko pa osvežimo spomin na rezultat žensk iz Pirana. Beograjčanke so zmagale s 187.80: 165.40. Danes je razmerje sil približno isto, vendar so naša dekleta obljubila, da se bodo borila za vsako desetinko. Lahko zaključimo z besedami vodje potovanja: «Ne gremo v Beograd zato, da bi zmagali; ako bi to hoteli, bi si izbrali drugačnega nasprotnika. Upamo le, da se bomo marsičesa naučili».

V Beogradu zanimanje za telovadni dvoboj s Trstom

(Od našega dopisnika)

Telovadni dvoboj beograjskega Železničarja proti Trstu pričakujejo v Beogradu z velikim zanimanjem.

List «Politika» piše med ostalim: Ženska reprezentanca Trsta je sestavljena v glavnem iz istih tekmovalk, ki so nastopile na prvem dvoboju v Piranu. Najbolj znane so Jadranka Jankovič ter Milena in Devana Lavrenčič ki so nastopile na balkaniadi ter na dvoboju Trst-Slovenija. Bruna Lapajne je zelo talentirana, medtem ko je Lili Miškulinova dosegla v enem letu, kolikor nastopa, tudi že znatne uspehe.

Racing iz Buenos Airesa argentinski prvak za 1951

BUENOS AIRES, 6. — Racing iz Buenos Airesa je postal z zmago nad Banfieldom z 1-0, argentinski nogometni prvak za leto 1951. Edini gol dneva je dalo desno krilo Boye, ki je morda poznan našemu občinstvu. Svoječasno je igral v Genovi. Tekma je bila naporna, ob koncu je bilo nekaj igralcev poškodovanih, med drugimi tudi vratar novih prvakov Grisetti, ki je kljub hudemu udarcu v glavo ostal v vratih do konca.

MOJA AVTOBIOGRAFIJA

BRANISLAV NUŠIČ

23. Od tretje do zaključne dvanajste ljubezni

Moja četrta ljubezen je bila neka učenka višje ženske šole, žarečih črnih oči in skromnega nasmeška. A to je bila neke vrste pismena ljubezen, kajti midva nisva nikoli spregovorila niti besede, marveč sva si po prvih medsebojnih nasmeških pisarila, neprestano pisarila. In to je bilo po eni plati zelo koristno, ker sem se tako mnogo bolj uril izražati misli kakor v pismenih nalogah: «Izpeci pa reci!» in «Spoznavaj samega sebe!» Pa se nisem uril le v izpovedovanju misli ,marveč tudi v rabi sintaktičnih znakov, ker sem jih vse po vrsti neskromno uporabljal in mi ni bilo žal nobenega ločila. Takšno moje ljubavno pismo je bilo na primer takole napisano:

«Duša!!!

Jaz, te ljubim?... z vso svojo dušo in; z vsem «Srcem», svojega, bistva?! Jaz te ljubim. — da mi, na to Pismo! odgovoriš; čimprej?..

Tvoj ljubeči Te, oh; do groba?...

Njena pisma so bila brez slehernega ločila, kar je pomenilo, da je dekle šibko v srbski slovnici.

Ta ljubezen se ni končala, je kar ugasnila. Dekle mi nekoč ni več odgovorilo na pisma in jaz ji nisem več pisal. Tako sva polagoma in neslišno pozabila drug na drugega.

Moja peta ljubezen je bila poglavje sentimentalnega romana, ki ni zaključen. Zaljubil sem se v neko gospo, ki je bila dvajset let starejša od mene, pa je imela tako vabljive jamice na licih, tako drobčkane bele zobe in tako sočna usta, da sem ves vzdrhtel, kadar je šla mimo mene.

Te ljubezni nisem smel izpovedati, ker sem se bal, da se mi bo posmehovala, in ker sem se nekoliko bal njenega moža, ki mi je bil nenavadno zoprn. Zame je bil podoben divji zveri ki je s krempiji ugrabila jagnje in ga trga, sebe pa sem si predstavljal kot svetega Jurija na belcu, ki rešuje devico. Tedaj še nisem slutil, da se take nesrečne device počutijo nenavadno prijetno v krempljih takih divjih zveri.

Ta moja ljubezen je pa tudi ostala moja večna skrivnost, saj je nisem zaupal nikomur drugemu kakor zglavniku, katerega sem objemal in poljuboval, kadar koli sem ostal sam doma; brbljal sem mu same sladke besede, ki so se nanašale na lepo gospo z jamicami na ličkih in s sočnimi usti.

Pri šesti ljubezni sem prignal do poljuba. To je bil moj prvi poljub — in prvi poljub je po mojem nekakšna matura, po kateri stopi dijak v višje razrede, kjer poučujejo višjo matematiko ljubezni z vsemi znanimi in neznanimi števili.

Dokler ga nisem okusil, sem o poljubu mislil, da je to samo nekoliko slajši sladkorček, toda čim sem pritisnil ustne k ustnam, sem temeljito spremenil svoje nazore. Meni je bil prvi poljub kakor čaša šumečega šampanjca, ob katerem čutiš na ustnah neznano slast, nakar ti kri zavre in se vzburi, oči ti zasijo in glava je omotna. A čudno, čim sem ločil ustne od usten, sem se počutil oboroženega z izkušenostjo, ki je v ljubezni potrebna v prav tolikšni meri kakor v vseh drugih pojavih življenja.

In ker izkušenost vselej prinaša razočaranje, je tako bilo tudi v tej moji ljubezni. Sicer pa je razočaranje najbolj preprost in obvezen konec vseh ljubezni.

Moje sedme ljubezni se ne spominjam, pa naj bo še tako čudno. Vem, da sem jo ljubil in vem, da je ona ljubila mene, vem, da sva si prisegala ljubezen še onkraj groba, a lejte, vseeno se ne morem spomniti, katera je bila.

Srečal sem nekoč lepo gospo, ki se mi je ljubko nasmehnila, in v glavo mi je šinilo: kaj, če je to tista, ki si jo pozabil? Opogumil sem se in pristopil:

«Gospa, nemara se spominjate: ali sem vas kdaj ljubil?»

«A, odkod pa naj bi jaz to vedela?»

«Morali bi vedeti, kajti jaz vam tega gotovo nisem pozabil povedati».

«Tega mi niste nikoli rekli».

«Škoda!»

Neko drugo gospo sem celo prepričeval, da je ona tista, da pa se morda ne spominja, nakar mi je prav zanesljivo odgovorila:

«Ne, gospod, jaz imam natančen spisek vseh, s katerimi sem se pred poroko ljubila, in vas v tem spisku ni!»

In tako se, lejte, pri vsem svojem prizadevanju ne morem spomniti svoje sedme ljubezni.

Moja osma ljubezen je bila od pričetka do konca po receptu, ki na splošno velja za ljubezen. Ona je imela goste plave lase in svetle črne oči in me je ljubila zelo prisrčno. Zahtevala je celo, naj ji prisežem zvestobo, ki jo je tudi ona meni prisegla. Lepega dne — malo časa po prisegi — se je zaljubila v drugega.

Deveta ljubezen je bila kakor tisto v Vukovi zbirki narodnih pesmi: isto, samo malo drugače. Zbujala je vtis po pogreti jedi. Imela je goste črne lase in tople plave oči in sem jo ljubil zelo prisrčno. Zahteval sem celo, naj mi priseže zvestobo in prisegel sem ji tudi jaz. Lepega dne — kmalu po prisegi — sem se zaljubil v drugo.

Moja deseta ljubezen — to vam je vesela žaloigra, ki vas bo morda zanimala.

Spoznal sem najprej njenega moža, ki je bil z menoj nenavadno ljubezniv. Popeljal me je s seboj na dom in me predstavil ženi, vražji, majhni ženski, ki je bila z očmi še bolj zgovorna kakor z jezikom. Takoj sem se zaljubil v to ženico in sem bil nenavadno srečen, kadar koli me je mož povabil v goste. Kazalo je, da me tudi ona rada vidi, kajti kadar koli sva ostala malce na samem, je bila z menoj dosti ljubeznivejša kakor tedaj, kadar je bil mož zraven. Ampak tudi mož ni bil nič manj ljubezniv, nasprotno, izkazoval mi je posebno zaupanje in mi je kmalu postal iskren prijatelj.

Nekoč sva se prav dolgo sprehajala po samotnih stezah v parku in tedaj je med nama potekel tale čudni razgovor:

«Kolikor sem mogel opaziti, vam je moja žena všeč?» je pričel docela mirno in hladno.

Mene je to hudo zmedlo in sta mi uhlja zardela kakor škofovski pas.

«Jaz... hočem reči», sem pričel jecljati, «da... gospa je zelo ljubezniva... jaz jo posebno spoštujem».

«Pojdite, prosim vas. Kaj bi onegavili! Midva sva že tolikšna prijatelja, da lahko o tem odkrito govoriva. Moški vaših let ne spoštujejo mladih žensk, marveč jih ljubijo. Mar ne?»

«Ali... hočem reči... kako to... če vi kaj sumite....»

«Kaj bi sumničil, človek božji! Nikakor ne sumničim, marveč sem prepričan, da ste zaljubljeni v mojo ženo Da vas pomirim, vam brž povem, da se zaradi tega ne jezim. Se malo ne, verjemite mi, še malo ne!»

«??? !!!»

Njegove besede so me porazile Zinil sem in ga gledal. Ves sem se spremenil v vprašaj živega začudenja.

«Vi me ne morete razumeti!» je nadaljeval. «Seveda, malo čudno je res, da jaz kot mož, toda...»

Ta trenutek sem se domislil, da me je nalašč zapeljal na samotne steze, ker bi rad izvabil moje priznanje, nakar mi bo zabrisal pet revolverskih strelov v prsi. Pričel sem se zatorej odločno braniti.

«Ampak, gospod, zavračam, da bi gojil nasproti gospe takšne občutke. Samo spoštujem jo».

Razumel je moj strah in me je brž hitel hrabri